І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 114. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 18-го ЧЕРВНЯ 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, JUNE 18, 1965 No. 114. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 17-го червня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗАЯВИВ КОНҐРЕСОВИМ ПРОВІДНИКАМ, ЩО НІЩО НЕ ЗАГРОЖУЄ ЕКОНОМІЦІ ЗДА, — і ця заява спричинила те, що ще цього самого дня на нюйоркській біржі почали збільшуватися ціни на акції, які вже кілька днів падали. Президент і демократичні провідники Конґресу погодилися в тому, що немає жадної причини для того, щоб економіка ЗДА мала зменшуватися, тому спадок акцій на біржі є неоправданий. Секретар скарбу Генрі Фавлер твердив, що немає жадних причин, щоб економіка цієї країни мала погіршитися в найближчому році. Число безробітних зменшується, що свідчить про ріст економіки.

ПАЛАТА СХВАЛИЛА ПРОЄКТ ПРО СТВОРЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ МІСЬКИХ І МЕШКАНЕВИХ СПРАВ. Цей проєкт прийнято більшістю 217-ох до 184-ох голосів. Подібний проєкт відкинула Палата Репрезентантів більшістю 264 до 150 за президентури Джана Ф. Кеннеді. „За" голосували 208 демократів і тільки 9 республіканців, а „проти" були 118 республіканців і 66 демократів, головним чином із південних стейтів. Цей проєкт пересилають до Сенату, де є всі вигляди, що він там легко буде схвалений. Це вже третій проєкт, який Конґрес схвалює, хоч давніше він був проти них. Два попередні: шпитальна опіка над старшими і допомога шкільництву, в тому і парохіяльним школам.

В ДОМІНІКАНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ВІДНОВЛЕНО ПЕРЕГОВОРИ 16-го ЧЕРВНЯ після того, як нові бої спричинили смерть 69-ох осіб в дні 15-го червня, в тому згинули і 3 американські вояки, один таки під час боїв, а два померли в шпиталі від ран. Переговори веде три-членна місія Організації Американських Держав, членом якої є американець Еллсворт Бункер. Бункер заявив після 35-мінутової конференції з провідником групи повстанців полковником Франціском Каманьом Деньом, що 17-го червня предложать нові конструктивні проєкти для розв'язки домініканської кризи обидвом групам: групі полковника Каманя і тій групі, яку очолює голова цивільно-військової хунти генерал Антоніо Імберт Баррерас.

СЕНАТ БІЛЬШІСТЮ 72-ох до 5-ох ГОЛОСІВ УХВАЛИВ ПЕРЕСТОРОГУ ДЛЯ КУРЦІВ НА ПАЧКАХ ІЗ ЦИГАРКАМИ. На кождій пачці цигарок має бути напис: „Увага: куріння цигарок може бути риском для Вашого здоров'я". Але Сенат відкинув додаток до цього проєкту, щоб Федеральна Торговельна Комісія могла домагатися подібної перестороги в оголошеннях-реклямах цигарок тютюневими фірмами. Сенаторка демократка з Ореґону Морін В. Нюберґер вдоволена з того проєкту, бо вона вже довгі роки домагається, щоб була публічна пересторога проти куріння, яке шкодить здоров'ю курців.

Д-Р МЮЛЛЕР І Д-Р ШІ ПРО НАЙБЛИЖЧІ ЛЕТУ ПРОЄКТУ „ДЖЕМІНІ". Директор відділу летів астронавтів при Крайовій Аеронавтичній і Космічній Адміністрації д-р Джордж Е. Мюллер, промовляючи в Крайовім Космічнім Клюбі у Вашинґтоні, заявив, що ЗДА можуть дещо приспішити свої лети в проєкті Джеміні після успіхів астронавтів Едварда Вайта і Джеймса МекДівітта, але, покищо, СССР випереджує цю країну, бо там без жадного обмеження витрачають кошти на проєкт космонавтів. Директор проєкту Аполло д-р Джозеф Ші заявив, що лет до Місяця зможе відбутися в 1968-му році, якщо все відбуватиметься згідно з пляном.

У СВІТІ

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ШАРЛЬ ДЕ ҐОЛЛЬ ПЕРЕВОДИТЬ чотириденну подорож по найближчій околиці Парижу, виголошуючи кожного дня по кілька промов в різних малих місцевостях. Де Ґолль всюди повторяє, що „місією" Франції є звільнити себе і Европу від „геґемонії", що її переводять ЗДА і Совєтський Союз. СССР — каже він — накинув диктаторський режим різним державам, перетворивши їх у своїх сателітів, а ЗДА „роблять це делікатніше", пропонуючи свою охорону й оборону різним країнам та інтервеніюючи там збройно.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПРОГОЛОСИВ, що він погоджується підпорядкувати свою найбільшу стацію добування атомової енергії в Бредвелл контрольній системі Міжнародної Аґенції атомової енергії. Таким чином добувана там атомова енергія була б використовувана виключно для мирових цілей.

У ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ПРИЙШЛО до гострих суперечок з приводу урядового законопроєкту про надзвичайні повновласті для уряду у випадку державної небезпеки. Опозиційна Соціял-демократична партія, яка в попередніх закулісових переговорах погодилася підтримати той законопроєкт, відмовилась в останній хвилині коли підпорядкована їй централя робітничих спілок гостро виступила проти точки, яка дозволяє урядові покликувати у часі державної небезпеки робітників до додаткової праці чи забороняти їм самовільно змінювати працю.

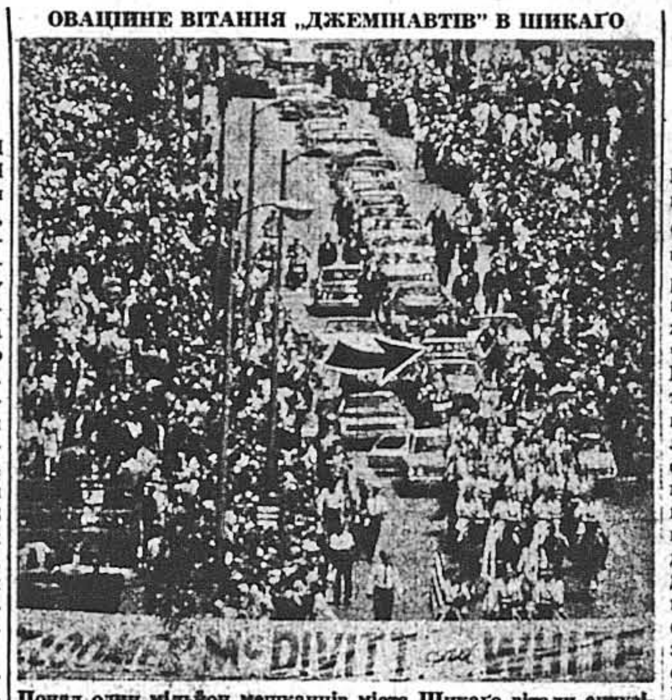
МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ВИСТУПИЛА з гострою критикою проти голови комсомольської організації, 36-річного Сергея Павлова. „Правда" закидає Комсомолові, в якому перебуває 21,000.000 підсовєтської молоді, що там панують — недбальство, формалізм, затруднювання комсомольців зайвими проблемами й роботами і т. п. злочини. Тому, що Павлов був ніби ставлеником Хрущова — його кар'єра, мабуть, буде вневдовзі скінчена.

РАДА БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ РІШИЛА продовжити діяння міжнародної поліції на Кіпрі на дальших 6 місяців, до 26 грудня цього року. Міжнародна поліція на Кіпрі складається з 6.170 різнонаціональних вояків. Її вислали на Кіпр 4 березня 1964 р. тільки на 3 місяці і з того часу чотирикратно продовжувано термін її діяння. На Кіпрі все ще тамошні греки і турки не погодились щодо майбутности того острова і його устрою.

ЯПОНІЯ І ПІВДЕННА КОРЕЯ ПІДПИШУТЬ в наступному тижні договір про нав'язання дипломатичних взаємин. Корея була довгі роки японською колонією та окупованим під час останньої війни краєм і тому корейці ставились ввесь післявоєнний час вороже до японців. Договір охоплює теж порозуміння в життьовій для обох держав справі — риболовлі.

КОМІСІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ДЛЯ СПРАВ РОЗЗБРОЄННЯ ПРИЙНЯЛА РІШЕННЯ — відновити Женевську конференцію роззброєння, членами якої є 17 держав. Цей внесок прийнято 83 голосами проти одного голосу Альбанії та при 18-ох голосах, що стрималися. Між тими, що стрималися, були Франція, яка бойкотує Женевську конференцію, як — за її думкою — безвартну, та Совєти, які не кваплються туди. Безплідні кількарічні Женевські наради перервано у вересні мин. року. В п'ятницю мин. тижня та сама Комісія висловилась за скликання світового збіговища для справ роззброєння, з участю також Комуністичного Китаю.

ОВАЦІЙНЕ ВІТАННЯ „ДЖЕМІНАВТІВ" В ШИКАГО

Понад один мільйон мешканців міста Шикаґо вітали ентузіястично нових космічних героїв ЗДА — космонавтів, чи як їх тепер називають, „джемінавтів" — Едварда Г. Вайта та Джеймса МекДівітта. На фото: вони обидва (позначені стрілкою) ідуть автом разом з віце-президентом ЗДА Гюбертом Г. Гомфрі.

Сенатська Комісія збільшує суму оподаткування до соціяльного забезпечення до $6,600

Вашингтон. — Сенатська Фінансова Комісія змінила урядовий проєкт про медичну допомогу старшим особам в рамах соціяльного забезпечення таким способом, що сума оподаткування має бути збільшена з теперішніх долярів 4 800 до 6 600 річно. Згідно із змінами Фінансової Комісії Сенату ті родини, які заробляють річно по менше як $5 600 річно мали б платити менші податкові ставки до соціяльного забезпечення. Збільшення оподаткованої суми відбудеться в двох ратах: в 1966-му році ця сума буде збільшена до $5 600, а в пізніших роках вона буде збільшувана так, що що в 1971-му році становитиме $6 600. Ці зміни в законопроєкті запропонував сенатор демократ із Ню Мехіко Клінтон П. Андерсн. У зв'язку із збільшенням податкової суми будуть збільшені старечі пенсії. Тепер найбільша пенсія виносить $127 місячно, а в майбутньому вона мала б бути збільшена до $167 місячно для одної особи. Але треба підкреслити, що Палата схвалила інакший текст законопроєкту про шпитальну опіку над старшими особами, і схвалені зміни в Сенаті мусять бути узгіднені з Палатою Репрезентантів на окремій спільній Конференції.

Монсіньор Балькунас переобраний на голову КАСІД

Ню Йорк. — Минулого вівтірка, 15 червня, тут у власних приміщеннях при 29 Вест 57-ій вулиці відбулися чергові пленарні річні наради Конференції Американців Центрального і Східнього Европейського Походження, відомої під скороченою назвою КАСІД, в результаті яких монсіньйор Балькунас був переобраний на голову цієї установи, що складається із представників центральних репрезентацій американських громадян центрального і східньо-европейського походження, в цьому і представників нашого УККомітету, та має за головну мету допомогу визвольним змаганням поневолених Москвою народів. На порядку нарад були звіти з теперішньої діяльности та обговорення плянів на майбутнє. Конференція вислала з цих нарад окремого листа до Президента Джансона, схвалюючи його політику рішучости проти нових проявів агресивности імперіялістичного комунізму Москви і Пейпінгу. До Управи Конференції увійшли з українців Йосип Лисогір, як голова Політичної Комісії, та Володимир Душник, як голова Публікаційної Комісії.

НТШ вшановує проф. М. Величківського в його 75-річчя

Ню Йорк. — Історично-Філософічна Секція й Економічна Комісія НТШ влаштовують в неділю, 20 червня ц. р. в год. 4-ійпо полудні, в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку — Наукову Конференцію для вшанування 75-річчя з дня народження і 50-річчя наукової, педагогічної, політичної і суспільно-громадської праці проф. Миколи Величківського. Першу доповідь на тему „Наукова праця проф Величківського" виголосить проф. д-р М. Чировський. З черги проф. д-р М. Стахів говоритиме про життєвий шлях Ювілята та його педагогічну, політичну і суспільно-громадську діяльність. На закінчення конференції по виголошенні привітів, матиме слово сам Ювілят, а потім відбудеться прийняття для учасників Конференції, що є призначена для ширшого загалу громадянства.

Посадника Боффало Честера Коваля знайшли непритомного в його бюрі

Боффало, Н. Й. — 16-го червня в бюрі Сити Голл знайшли непритомного 60-річного посадника міста Честера Коваля і відвезли його до шпиталю, де він має бути кілька днів, поки зможе вернутися до праці. Біля нього знайдено пігулки, які він заживав у зв'язку з болем шлунка, на який він довший час нездужав. Цей випадок стався сенсацією тому, що посадник кілька годин раніше заявив, що неправдиві є оскарження його в тому, що він допустився змови, кривоприсяги та що брав незаконно винагороду у зв'язку з контрактом про вивіз сміття. Посадник Коваль був поденервований тим, що є люди, які стараються надшарпати його добре ім'я та приписують йому злочини, яких він не поповнив.

● **Олеґ Антонов,** конструктор велетенського совєтського вантажного корабля, що його показують на показі літаків під Парижем, пояснив, що назва того літака „АН-22" — не стосується його прізвища, а мітичного Антея, силача-змагуна, який набирався щораз нової сили, скільки разів торкнувся зем-

МЕКНАМАРА ЗАПОВІДАЄ ЗБІЛЬШЕННЯ ВІЙСЬКА ЗДА У ПІВД. В'ЄТНАМІ ДО 75.000

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара заявив на пресовій конференції в середу 16 червня в Пентаґоні, що 6 куренів бойового війська разом з допоміжними частинами, в сумі коло 21 000 мужа, будуть в найближчому часі вислані до Південного В'єтнаму, доводячи тамошній теперішній стан 54 000 до кругло 75 000. Запитаний журналістами, чи можна сподіватися дальшого посилювання тамошніх американських збройних сил, МекНамара відповів, що — згідно з заявою Президента — ЗДА „зроблять все для осягнення своєї мети, але нічого понад те". Цю мету секретар оборони окреслив знову, як бажання допомогти союзницькому Південному В'єтнамові, щоб він зберіг волю і право мати у себе державний лад за своєю вподобою, при чому МекНамара потвердив знову, що ЗДА не мають на цілі включати будькотру південно-азійську країну в західню оборонну систему, ані встановляти там свої військові бази ані в будь-який спосіб використовувати їх території. — Секретар оборони ствердив, що В'єтконґ, себто комуністична повстанська армія розпоряджає добре вишколеним і модерно озброєним військом на 65 000, та що ця постійна армія — тверде зерно комуністичного збройного руху користується дальшими 100 000 повстанцями, які час до часу присднюються до боїв. Крім цього коло 30 000 комуністів діють на різних адміністраційних становищах в місцевостях, окупованих комуністами. Щодо інфільтрації з Північного В'єтнаму, то МекНамара ствердив, що до Південного В'єтнаму прибуло з Півночі коло 39 000 мужа та що тільки в одному минулому році перекинено з півночі на південь к. 10 000 терористів і вояків. Південно-в'єтнамська армія нараховує к. 500 000 вояків, але це некорисне для Південного В'єтнаму відношення сил, коли зважити, що тактикою комуністів є переводити терористичні атаки, бомбові замахи, вбивати, підпалювати, калічити, нападати з засідки та втікати після кожного виступу. Тому амер. військово-вишкільний персонал старається підвищити чисельний стан південно-в'єтнамської армії на 100 000, але це не легка справа. Останні успіхи комуністів треба записати на рахунок головно дощевої пори, яка облегшує операції терористично-повстанського руху та утруднює оборону, коли погода обмежує можливості дій летунства. МекНамара показував на мапах місця, бомбардовані американським летунством в Північному В'єтнамі та ствердив, що тамошня комуністична влада великими зусиллями старається негайно направляти понищені мости, або заступати їх поромами. Приплив нових сил, осіб і зброї з Північного В'єтнаму південно-в'єтнамським повстанцям не припинився внаслідку бомбардувань, але сповільнився. Секретар оборони заповів теж створення зовсім нового типу американських дивізій, так званої Летунської рухомої дивізії, яка мала б так само к. 16 000 мужа, але розпоряджала б 4-кратно більшим числом літаків. МекНамара не виявив, чи плянується перекинути таку дивізію до В'єтнаму.

Зеленосвяточний Поклін на Могилі Поляглих в Ґлен Спей, Н. Й.

Ґлен Спей. (Б. Л.) — 13 червня, на Зелені Свята біля пам'ятника по поляглих за державну волю України, біля Оселі Верховина в Ґлен Спей, Н. Й., відбулися традиційні Зелено-Святочні Поминки, підготовані Громадським Комітетом на чолі з д-ром Романом Дражньовським. Поминки почалися походом, який очолювали прапори: Відділу ОбВУА, Станиці Пласту, Осередку СУМА в Ню Йорку і станиці I УД УНА з Філядельфії, Нюарку, Бріджпорту, Ню Гейвену, Трентону і Ню Йорку. За прапорами слідували вінки від хору „Думка", Т-ва б. Вояків УПА, Б-ва Броди-Лев і станиці I УД УНА-Ню Йорк. Під такт жалібно-маршових пісень у виконанні хору „Думка" під дир. проф. І. Задорожного, за прапорами й вінками маршував в першому ряді ген. штабу ген. полк. Павло Шандрук в оточенні представників комбатантських і громадських товариств, а саме: ОбВУА, УСС-ів, Т-ва Об'єднання б. Вояків УПА в Ню Йорку, делеґації з Філядельфії і Об'єднання б. Вояків УПА в Ню Йорку, дивізійників, Крайової Управи, 9-ох Станиць, Головної Управи Робітничого Союзу, ООЧСУ, Пласту, СУМА, ОДУМ-у та преси — „Вістей Комбатанта" і „Народної Волі". На могилі в присутності великої кількости гостей, маленька Тетяна Яворська зложила китицю квітів від дітей. По відслуженні Панахиди біля могили о. Ярославом Кекішем, пропам'ятне слово виголосив ген. П. Шандрук і опісля в асисті підполк. Михайла Ліщинського декорував ряд кол. учасників I УД УНА, та родин поляглих — пропам'ятними медалями Архистратига Михаїла. Ролю і обов'язки майстра церемонії сповняв інж. Василь Заброцький з Філядельфії.

Оперу „Запорожець за Дунаєм" поставлено в Сиракюзах англійською мовою

Сиракюз, Н. Й. (Микола Богатюк). — У п'ятницю 11-го червня ц. р. тут поставлено англійською мовою українську народну оперу „Запорожець за Дунаєм" Семена Гулака - Артемовського, відомого українського композитора і оперного співака - баритона середини XIX ст., автора вокально - хореографічного дивертисменту „Українське Весілля".

В заповненій залі Емерсон Музею цю найстаршу українську оперу вивела Інтер-Ситі Опера Сиракюз спільно зі Сиракюз Сивик Балет енд Данс Ассошієйшеи, під протекторатом Ліґи Незалежних Культурних і Виховних Організацій, якої членами є Українське Культурне Товариство Сиракюз та Український Чоловічий Хор „Сурма".

В повнім сценічнім оформленні, з партіями, декораціями, костюмами, балетами, оперним хором, оркестрою та директорами, в опері взяло участь поверх 50 виконавців під керівництвом д-ра Н. Гвалілла, директора Сиракюзької Музичної Консерваторії; режисурою керував Джеймс Лукас з Ню Йорку.

До артистів Сиракюзького Оперного Комітету додано кількою відомих артистів сцени і фільму з Ню Йорку. Головну жіночу ролю — Одарки дуже добре грала Линда Джордан з Ню Йорку, яка в минулому виступала у фільмах разом із світової слави Маріо Ланзою в Італії, як теж і в Канаді, Порто Ріко та в Південній Америці; вона відома з виступів на телевізії, Ню Йоркській Сити опері та Синсинаті Каммер Опера Ко.

Головну чоловічу ролю в „Запорожці" — Івана Карася (ролю, що її у світовій прем'єрі опери 102 роки тому виконував сам композитор і автор лібретто Гулак - Артемовський) надзвичайно добре і з великим відданням і зро-

(Закінчення на стор. 8-ій)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

В АРҐЕНТИНІ ВИДАНО „ЗАПОВІТ" ШЕВЧЕНКА ЕСПАНСЬКОЮ МОВОЮ

Буенос Айрес. — Гурток арґентинської молоді, ознайомившись з місцевими українцями й українською літературою, переклав спільно Шевченків „Заповіт" на еспанську мову й опублікував його розкішним виданням в 200 нумерованих примірників і 33 на спеціяльному папері. Молоді перекладачі-ентузіясти і їх видання були запрезентовані видавцем і редактором Юліяном Середяком, головою Українського, Інформативно-Видавничого Інституту в Буенос Айресі, на окремому вечорі, що відбувся в неділю 11 квітня ц. р.

16-а ЗУСТРІЧ-ЗДВИГ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ І АМЕРИКИ

Торонто. — Заходом окремого комітету, що його очолюють В. Солонинка, як голова, і В. Макар, як секретар, відбудеться в неділю 27 червня ц. р. в Актоні, Онтаріо, на літній оселі СУМ Канади „Веселка" 16-а Зустріч-Здвиг Українців Канади і Америки. Зустріч буде влаштована в 15річчя геройської смерти гол. командира УПА сл. п. ген. Романа Шухевича — Тараса Чупринки під гаслом „Україна бореться і переможе". Головним промовцем буде Ярослав Стецько. У мистецькій частині програми виступлять: хори, капеля бандуристок і танцювальний ансамбль СУМ, як також жіночий хор ОЖ ЛВУ „Чайка".

ЮВІЛЕЙНА ЗУСТРІЧ ОДУМ-у

Торонто. — Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ) відзначає в днях 3 і 4 липня ц. р. 15-тирічча своєї праці. З цієї нагоди на відпочинковій оселі „Київ" коло Торонта в Канаді відбудеться ювілейна зустріч одумівців Америки й Канади. В програму зустрічі входять в суботу спортові змагання й одумівська забава.

Після православної Служби Божої з участю хору Катедри з Торонта відбудеться дефіляда одумівських відділів, під час якої будуть промовляти Леонід Ліщина, член Центрального Комітету ОДУМ-у з Канади та представник уряду Канади. Цього ж дня відбудеться концерт з багатою мистецькою програмою, що ним буде проводити, як конферансьє, відомий гуморист і актор Микола Понеділок з Ню Йорку.

НОВА КНИЖКА ЛЮДМИЛИ КОВАЛЕНКО

Торонто. — У Бібліотеці „Ми і світ", що її видає редактор журналу під тією ж назвою, Микола Колянківський, появилася збірка оповідань відомої української еміграційної письменниці Людмили Коваленко, авторки ряду повістей в тому „Рік 2245" (1959), „Степові обрії" (1964), збірки драматичних творів „В часі і просторі" (1950) та багато інших. В збірці надруковано 11 оповідань з українського життя до і після другої світової війни.

50-РІЧЧЯ 371-ОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Товариство „Запорозька Січ", 371-ий Відділ УНСоюзу, відзначає в цьому році 50-річчя свого існування. На річних Зборах Відділу заплановано відбути бенкет з нагоди 50-ліття в дні 9 жовтня ц. р. Дохід з цієї імпрези буде призначений на нову Українську Католицьку Церкву Святого Івана Хрестителя в Нюарку. — На ювілейному бенкеті будуть відповідно вшановані старші члени Товариства.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

КОНТРАСТИ

„У таборі для дітей Південної залізниці біля Полтави фарбують стіни і підлогу, електрифікують приміщення, подвір'я розбивають на клюмби для квітів, готують спортові майданчики.

Але варто пройти кроків триста, як побачиш іншу картину, — пише кореспондент „Молоді України" (часопис з 26 травня). — Це вже міжколгоспний піонерський табір. Непривітно супиться він облізлими стінами. Крізь діряний дах струмками тече дощова вода . . . Столи замінятимуть довгі „козли", а стільці — дерев'яні сяк-так збиті лави".

ОСОБЛИВИЙ ВАГОН

„Незабаром між Москвою і Саратовим курсуватиме новий поїзд, до складу якого входитиме вагон ч.1847". — розповідає „Молодь України" з 26 травня.

Чим же особливий цей вагон? Його відремонтували протягом семи днів молоді робітники Харківського вагоноремонтного заводу після зміни, не залишаючи робочого місця.

ВАГОВИТІ АРҐУМЕНТИ

Яка приваблива картина вступу молоді до комсомолу, розказує із Жданова (Донеччина) В. Рубець у „Молоді України" з 29 травня:

„Схематично її можна зобразити так: Комсорг (тобто організатор) вручає молодому робітникові анкету, статут (рідше) та бадьоро говорить:

— Заповни і ознайомся. У нас на підприємстві працюєш — значить повинен бути комсомольцем. Бюро засідатиме через стільки-то днів.

Якщо „кандидатура" пручається (у виняткових випадках), вдаються до ваговитіших арґументів: „ти що, не згоден з нашою програмою?" або „не хочеш бути у наших рядах?" . . . Кінець-кінцем майбутній боєць передової лінії здасться" . . .

НІ КІНЦЯ, НІ КРАЮ

Четвертий місяць у майстерні ч. 17 шиють мені, чи вірніше перешивають, зіпсутий кравцем, плащ, і роботі не видно ні кінця, ні краю, — пише мешканка м. Донецького Л. Солохахіна в часописі „Рабочая Газета" з 29 травня. — У плащі закороткі рукави, перекошений комір. Майстерня примушує мене ходити на примірювання ледве не кожен день.

„ЗАЯЧІ" КВИТКИ

Щоранку велика група учнів нашої школи, — розповідають у „Молоді України" з 26 травня В. Савчук, Ж. Костюк, Р. Гуськова та інші учні Чуднівської середньої школи (Житомирщина), — їде на заняття маршрутними автобусами. У нас — місячні проїзні квитки . . . Але водії автобусів бердичівського автопарку не хочуть возити нас, їм, бачите, невигідно мати пасажирів, які не оплачують проїзд готівкою . . . Крім того, автобуси, що курсують на цім шляху, малі, а їздить нас багато. Ми часто запізнюємося на лекції.

ПРИЛАД „АЕРОКЛІМАТ"

На Харківському заводі кондиціонерів розробили апарат „аероклімат". З його допомогою можна охолоджувати повітря в цехах, в побутових та бюрових приміщеннях, у крамницях та їдальнях. В 1965 році буде випущено . . . 500 таких приладів. („Радянська Україна" з 23 травня).

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Політика півзасобів

Велика промова голови сенатської Комісії закордонних справ Дж. В. Фулбрайта, виголошена в Сенаті 13 ц. м. про відношення ЗДА до В'єтнаму, може послужити за клясичний приклад, що таке політика півзасобів. Сенатор Фулбрайт признає, що відкликання американських військ з Південного В'єтнаму в теперішньому часі було б катастрофою для Америки й Південної Азії, і тому він проти такої можливости. Але він також проти війни в Південному В'єтнамі з комуністичними повстанцями з метою виграти її, себто розгромити комуністів, бо побоюється, що така війна може „поширитися", спровокувати інтервенцію комуністичного Китаю і привести до катастрофи, хоч не з'ясовує, в чому саме така катастрофа проявилась би. Очевидячки, сенатор Фулбрайт не вірить, що американська мілітарна потуга могла б справитися з в'єтнамськими та китайськими комуністами. Тому він закликає до терпеливости, поміркованости і стриманости, з таким обмеженим спротивом комуністичним партизанам, який не дав би перемоги ані Америці ,ані комуністичній стороні. Тоді, за рецептою сенатора Фулбрайта, комуністи дозріли б до переконання, що війною не осягнуть своєї цілі, і що треба сісти за конференційний стіл, за яким — каже Фулбрайт — „обидві сторони повинні зробити поважні поступки" — також невідомо, які власне...

Це — спосіб політичного думання, яке не наставлене на виграшу, — так і названо таку політику „без вигри". Подібну політику застосував був президент Труман у Кореї, заборонивши ген. МекАртурові збомбардувати промислові осередки в комуністичному Китаї, — подібну політику застосували президент Айзенгавер під час мадярського повстання і президент Кеннеді у відношенні до берлінського „муру ганьби" та Куби Кастра. В усіх цих випадках були по американському боці „терпеливість, стриманість і поміркованість" — з пресумними наслідками для Америки та всього вільного світу і з єдиною користю для комунізму. Правда, існує філософський вислів „життя — один великий компроміс", але правдою є теж, що ніколи великої і грізної проблеми не можна вирішити півзасобами і що для компромісу завжди потрібні два однаково охочі й льояльні партнери. Рецепта сен. Фулбрайта насправді, у практиці, діє тільки у користь комуністів, бо щонайвище розкладає підбій комунізмом В'єтнаму та Півдня Азії — на етапи.

З метою субверсії й розкладу

У середині квітня ц. р. в Москві в т. зв. „Будинку Дружби" відбувся другий пленум „Совєтського комітету культурних зв'язків із співвітчизниками за рубежем", фактичною базою діяльности якого є Східній Берлін, де цей комітет був заснований ще в 1955 році під назвою „Комітет за повернення на батьківщину". Протягом цього часу очолювали його різні кагебісти, інколи з ранґами генералів, тепер, як його голова, фіґурує кагебіст В. М. Маляєв.

Повідомляючи про наради пленуму, орган філії цього комітету т. зв. „Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном", що появляється в Східньому Берліні п. н. „Вісті з України", вирахував, що в пленумі взяли участь представники 15 різних союзних совєтських „громадських" установ та організацій, приблизно по стільки ж від кожної совєтської „республіки" і також представники сімох республіканських комітетів разом з редакторами їхніх газет. Виходило б, що в нарадах брало участь яких 120 осіб, але на фото з цих нарад показано всього 18 — керівників комітету, його відділів та редакторів газет.

У звітній доповіді, виголошеній під час нарад, В. Маляєв хвалився, що і централя і її відділи провели „значну роботу над розвитком і зміцненням культурних зв'язків із співвітчизниками за рубежем". Як виходить із його доповіді, „робота" ця виявлялася не тільки в інформуванні про „досягнення" СССР, але передусім у налагодженні „ділових контактів... з представниками проґресивних еміґрантських організацій з ряду країн", особливо ж у допомаганні їм в „культурно-освітній праці" постачанням різної літератури, кінофільмів, підручників, магнетофонних записів тощо. Крім того, всі ці комітети спроваджували до СССР дітей еміґрантів з різних країн, нібито для відпочинку по піонерських таборах та ведення з ними бесід на культурні теми.

Беручи до уваги зміст розсиланої берлінсько-московським комітетом і його республіканськими експозитурами пропаґандивної макулятури, пресових видань та інших матеріялів, перевантажених режимно - партійною пропаґандою, головною метою всієї цієї „роботи" є комуністична „перевихова" еміґрантів і їхніх дітей, а в дальшому розклад і розбиття їхніх організацій та установ. Під таким кутом розцінюють усю діяльність названого совєтського комітету проводи й широкі маси різнонаціональних еміґрацій у вільному світі.

Д-р Михайло Кушнір

АЙНШТАЙН З ПЕРСПЕКТИВИ ДЕСЯТЬОХ РОКІВ

II

Бо Айнштайн, який слушно громив філософів за те, що намагалися накидати свої погляди фізичним теоріям, в другому періоді свого життя робив цю саму помилку. І тому також зродився ледве прикритий пошаною до його особи конфлікт між ним і його наслідниками, які у своїх фізичних теоріях зробили повні висновки з Айнштайнового вкладу в цю науку.

І так, Айнштайн, хоч сам, разом із Плянком, поклав підвалини під квантове охоплення явищ світла, а далі й мікрофізики, ніколи не міг погодитися з законом неокреслености Гайзенберґа, бо бачив у ньому замах на таке миле його раціоналізмові 19-го століття переконання в необмеженій могутності людського ума. Він не здавав собі при цьому справи з того, що цей закон ні в чому не обмежує можливости пізнавати людиною природи і законів, що нею керують, а ставить тільки перепону можливості нескінчення точного устійнення певних параметрів, які служать для математичного окреслення даного стану і тим самим точности передбачування майбутнього стану певного укладу.

Дискусія, яка відбулася в зв'язку з цим законом у 1950 році між ним і Борном і в якій Борн не мав жадних труднощів, щоб фізичними арґументами доказати неслушність тверджень Айнштайна, була яскравим прикладом, як помилкові філософічні передумови можуть затьмарити ум навіть такий визначний, як Айнштайна.

Ніколи Айнштайн не міг погодитися зі статистичними законами сучасної атомової фізики. „Господь не грає в кості", — було його улюбленим арґументом. І тут знову помилкові філософічні передумови привели його до неправильних фізичних висновків. Бо Айнштайн, так як майже всі природники минулого сторіччя, не розрізняв спричинних причин, причин „in fieri" фізики від достатніх причин, причин „in esse" метафізики. Він не розумів, що математичні закони фізики не кажуть нам нічого про істотні причини речей, а кажуть тільки про їх часові пов'язання. Отже, коли Бог, як першопричина всіх речей, є причиною стількох різнородних явищ, немає жадної онтологічної рації, щоб певна причина, як причина „in esse", викликала тільки один наслідок. А тим більше немає жадної причини, щоб функціональні зв'язки між двома зборами явищ мусіли бути конечно одновартісними зв'язками, як це впродовж трьох сот літ твердили природники на основі поверховної обсервації певної, вибраної категорії природи.

Ці філософічні передумови Айнштайна дуже сильно впливали на його позірну нетворчість упродовж стількох літ. Бо Айнштайн, коли не міг погодитися на статистичні закони, що чимраз ширше панували в фізиці, намагався створити теорію, яка б тяглі закони макрофізики сполучила в одне зі — сповидно, на його думку — нетяглими законами мікрофізики. Першим кроком до цього мало бути сполучення у спільному знаменнику законів тяжіння з електромагнетичними явищами. Велика подібність математичного охоплення цих двох категорій явищ була для Айнштайна поважним арґументом, щоб припускати, що в основі це мусить бути те саме явище, яке виявляється різними способами. Вислідом його тридцятилітньої праці в цьому напрямі була проголошена в 1950 році загальна теорія, що сполучала ці дві категорії явищ в одне.

Дуже холодне прийняття, з яким ця теорія зустрілася в науковому світі, треба приписати хіба дисонансові, що існував протягом багатьох років між Айнштайном і молодшими від нього фізиками. Бо хоч дослідне потвердження цієї теорії є ще проблемою далекого майбутнього, немає сумніву, що коли б дослід її потвердив, це було б великим кроком уперед в напрямі спрощення основних законів природи, а може й багатим джерелом численних практичних застосувань.

Працю над однорідною теорією макро- і мікрофізики перервала Айнштайнові смерть. Більшість фізиків вважає, що його неуспіх на цьому полі є вислідом істотних законів атомового світу. Можливо, що вже найближча майбутність дозволить дати відповідь на це запитання. Бо саме тепер, внаслідок відкривання щораз нових мезонів, з якими наука не може дати собі ради, виникає потреба ще раз основно перепрацювати всю атомову фізику.

Хоча, як уже згадано, світоглядово Айнштайн жив у XIX сторіччі, в одному чітко він відрізнявся, а саме — у своїй вірі в людський розум. Бо вірив, подібно як великі мислителі старовинних часів і середньовіччя, що людська думка здібна глибоко ввійти в таємниці природи самим тільки розумовим зусиллям. Основною витичною в цьому напрямі він вважав простоту і єдність, яка є підставою сповидної різнородности обсервованих явищ. І ця його віра, що те, що є математично простіше, мусить бути і слушним, була така сильна, що під час астрономічних обсервацій затьміння сонця в роках 1919 і 1922, єдиним, хто не виявляв жадного зденервування, був Айнштайн. Бо він вірив, що коли його теорія простіша і більше охоплююча, ніж попередні теорії — дослід мусить її потвердити.

Ця глибока віра в єдність і простоту природи довели Айнштайна, згідно з логікою його розуму, до поняття Бога. Тільки, що його Бог був радше трансцедентним Богом Аристотеля, Деміюргом, Праводавцем, а не Всеприсутнім і Всезнаючим християнським Богом. Тут і там навіть атеїзм Айнштайна забарвлювався пантеїзмом Спінози. Також.

(Закінчен. на стор. 3-ій)

О. Батюта

НАЙБІЛЬШ ЗАНЕДБАНА ДІЛЯНКА

З надзвичайним задоволенням треба привітати появу в „Свободі' дуже цікавих і цінних статтей, що порушують проблеми здоров'я.

Д-р Головінський звернув увагу читачів на умові та нервові недуги і викликав цілу гаму рефлексій. Чи не дивна річ, що в найбільш заможній країні, на терені якої вже віддавна не було війни, є 15 мільйонів умово і нервовохворих, не вистачає лікарів, а в шпиталях бракує ліжок.

Або чому з-поміж наймолодших українських еміґрантів, які не заломилися під градом бомб і нещасть, маємо умово- і нервово-хворих? Я знаю 5 таких випадків у близькому оточенні.

Не менше дивна річ: Америка має найкращих у світі знавців проблем здоров'я, американські професори читають лекції про охорону здоров'я на королівських дворах в Европі, для артистів фільму і театру, але широкий загал населення Америки цілком байдужий до справ здоров'я і раціонального харчування.

Не так давно Ню Йорк був стривожений кількома випадками захворувань на менінґіт — інфекційне запалення головного або спинного мозку. Було підозріння, що цю хворобу поширюють голуби, і дехто проєктував винищити або виселити всіх голубів з міста.

Добросердечні люди сиплять пташкам щедро осолені „прецлє", позбавлений поживної вартости, але часто збагачений хемікаліями хліб

В дослідах, проведених у Болгарії, голубів годували поживою, нагрітою до 87°С, що викликало у них т.зв. левкосидозіс — збільшення числа білих кров'яних тілець, а з тим і обниження відпорности організму до мікробів і вірусів. В Українській Господарській Академії в Подєбрадах голубів годували підігрітим до високої температури зерном. Від цього вони повільно вмирали, а коли діставали знов свіжу, не позбавлену вітамінів пшеницю, поверталн до здоров'я.

Отже, годуючи пташок поживою без жадної вартости і навіть труйливою, бо перелядованою сіллю, цукром і хемікаліями, ми викликаємо ослаблення їх організмів і заразливі хвороби, зокрема менінґіт, бо сказано „що посієш те й пожнеш".

Ми самі є будівничими власного здоров'я, або, подібно як у випадку з голубами, самі через невластиве харчування підриваємо силу свого організму і викликаємо різні недуги. Як згадував д-р Головінський, умові й нервові недуги залежать від біологічних функцій організму: так, як нервовий стан впливає на травлення, так і засвоєння всіх необхідних поживних елементів впливає на стан тканин мозку і нервів.

А тому мусимо здавати собі справу з того, що велика кількість умово-нервових недуг, злочинність і всі численні проблеми, зв'язані з молоддю в Америці, є похідними від проблеми харчування.

Р. Міхняк у статті „Проблеми нашого здоров'я" порушує багато цікавих питань, обговорює різні шляхи до побудови сильного здоров'я. Видається цілком натуральним, щоб мужчина ще замолоду, а не перед операційним столом довідався про існування такої містерійної залози як простата, а молоді жінки ще завчасу здавали собі справу з того, що надмірне дбання про „лінію" приводить до лихих наслідків. А ми, старші, повинні знати проблеми здоров'я свого віку, бо погляньмо, як чорніє передчасними хрестами третя сторінка „Свободи".

Ми повинні навчитися позитивно розв'язувати всі ці проблеми, і тоді не будемо з тремтінням очікувати рішення Конґресу в справі медичної опіки для старших, і кожну справедливу розв'язку приймемо зі спокоєм.

Р. Міхнякові належить прекрасна ідея про створення Українського Інститут Здоров'я. Ближчою до життя і легшою до здійснення була б ідея створення клюбів (я назвав би їх клюбами „Краса і здоров'я", щоб притягнути молодь і жіноцтво), в яких можна було б сполучити спорт і тіловиховання з наукою про відживлення та охорону здоров'я. А ядром таких клюбів повинна була б стати найбільш здисциплінована частина нашого громадянства — об'єднання колишніх вояків.

Чехія була буквально вкрита спортовими товариствами „Сокіл", а західня частина України має за собою багату традицію товариств „Січ" і „Сокіл". Думаю, що в сьогоднішніх достатніх умовах життя українське громадянство могло б здобутися на організацію подібних товариств чи клюбів в кожному більшому осередку поселення.

На початок такої акції, в кожному осередку напевно знайдуться знавці проблем охорони здоров'я. А коли б пощастило таку акцію розвинути, тоді треба було б подбати про кадри інструкторів, викладовців. Ми маємо багато осіб з природничою освітою, які не працюють за фахом. Ці люди в прискореному курсі могли б опанувати матеріял, обсадити певні предмети викладання і дали б можливість помножити число клюбів спорту і охорони здоров'я. ЗУАДК міг би відіграти величезну ролю у переведенні в життя цієї ідеї.

Щоб мати чисте сумління супроти молодшого покоління, ми повинні використати всі можливості, щоб ідею охорони здоров'я в тій чи іншій формі перевести в життя. Здорове тіло, здоровий дух і сильна воля необхідні для здійснення головного нашого завдання — державного відродження.

РУКИ МОЄЇ МАТЕРІ

В мами руки росяні і теплі,
Мозолів запилені медалі.
В мами руки,
мов пшеничні стебла,
В мами руки
з хліба і печалі.
Идуть медово, гірко і солоно,
Идуть віки —
в цвіту, в диму, у глеї,
Сперся світ
на дві рясні долоні —
На долоні матері моєї.

НІНА ГНАТЮК

Київ, 1965

З НОВИХ ВИДАНЬ

ЦАРИЦЯ УКРАЇНИ

(о. Андрій Мельник, Мати Божа в українській літературі. Видавництво оо. Василіян. Торонто, 1965, ст. 64. Нарис.)

о. Андрій Мельник 40 років тому написав першу свою книжечку про культ Пречистої Діви Марії під заг. „Зарваниця", яка вийшла друком двома виданнями — в 1924 і 1925 рр. У 1926 році він видрукував більшу працю п. н. „Мати Марія — Матінка наша", в якій подав історичний огляд культу Богоматері на українських землях, згадав про давні й нові ікони Божої Матері на наших землях.

Уже після другої світової війни о. А. Мельник видав „Марійські травневі проповіді", а в 1955 р. вийшла його книжка під заг. „Появи Богоматері в Люрді і в Україні та її чуда і ласки".

У новій книжечці „Мати Божа в українській літературі" автор опрацьовує культ Пречистої, як він проявлявся в українській літературі від княжих часів аж до наших днів. Читачі будуть здивовані, довідавшись з праці о. А. Мельника, що не тільки в княжій добі, коли наше письменство було під впливом християнської Церкви, — але й в середній добі під час Козаччини та в новіших часах таке велике число українських письменників складало свій поклін Божій Матері та оспівувало її в своїх творах.

Годі згадати всіх авторів, які писали про Пречисту в своїх творах, у оцій статті, бо це зайняло б забагато місця. Автор „Моленія" — Данило Заточник, „ Печерський Патерик", Симон Полоцький, Лазар Баранович, Іван Володкович, Захар Копистенський, К. Транквільйон Ставровецький, Йоаникій Ґалятовський, Антін Радивилівський, Іван Максимович, Дмитро Туптало, — оце письменники, які, як пише автор, „прославляли вселаскавість Божої Матері за її опіку над нашим народом".

Автор більше місця присвячує тим українським монастирям, які мають чудотворні ікони, що вславилися чудесами. Про Почаївський монастир складено пісні, яких співає наш нарід досьогодні. Ось початок однієї пісні, що поширена була на всіх українських землях:

Пасли пастирі овці на горі,
Увиділи Матір Божу на скалі.
На цій скалі стопку знати,
Де стояла Божа Мати.
Там воду беруть,
Всім вірним дають.

А друга пісня — це відомий кант про те, як Матінка Божа оборонила Почаївський монастир, який облягли були турки. Початок цієї пісні:

Ой зійшла зоря вечоровая,
Над Почаєвом стала.
Виступало турецькеє військо,
Як та чорная хмара.

Другий славний монастир із чудотворною іконою Божої Матері — це Зарваниця коло Бучача, про яку складено чимало пісень. Одну з них записав пок. Володимир Гнатюк аж на Закарпатській Україні.

Про чудотворну ікону в Підкамені, Брідського повіту, складено популярну пісню під назвою „Матір руського краю":

Пречистая Діво Мати
руського краю,
З ангелами і святими
Тя величаю.
Ти грішників з тяжкої муки
Через Твої спасаєш руки.
Не дай пропасти.

Автор наводить цілий ряд українських місцевостей, в яких є чудотворні ікони Пречистої Діви. Згадаймо деякі: Підгірці в Золочівському повіті, у Верхраті Равського повіту, в Марія Повч в Закарпатській Україні, в Самборі, в Камінці Струміловій, Тернополі, Кристинополі Сокальського повіту, в Барі на Поділлі.

З доби нової української літератури також маємо надзвичайної сили поезії, присвячені Пречистій. Згадаймо хоч би оце місце з Шевченкової „Марії":

Все упованіє моє
На тебе, мій пресвітлий раю,
На милосердіє твоє —
Все упованіє моє
На тебе, Мати, возлагаю,
Святая сило всіх святих
Пренепорочная, благая!

З відомих українських поетів писали твори в пошану Діви Марії Василь Щурат, Богдан Лепкий, Богдан Ігор Антонич, Юрій Клен, Остап Грицай, Роман Купчинський, Олег Стюарт, Уляна Кравченко — згадуємо тільки деяких.

Автор наводить і вірші Павла Тичини, але ми гадаємо, що ці його вірші не щирі молитви, а символічні мистецькі засоби поета, який не вірив уже тоді в чудотворну силу Пречистої, бож свою поезію „Скорбна Мати" він закінчив такими словами:

Не витримала суму,
Не витримала муки,
Упала на обніжок,
Хрестом розп'явши руки.
Над нею колосочки:
„Ой, радуйся..." шептали,
А янголи на небі
Не чули і не знали.

Інший вірш Тичина закінчив так:

Пройди над нами
з омофором,
Заридай над селом,
Уже ми Тобі ані пісень,
ні псалом
Не воспоєм диким хором...

Як же інакше закінчив свій вірш „Вітай, Царице" побожний поет Б. І. Антонич:

Кудою переїдеш —
велика переміна,
Кудою переїдеш —
життя сміється,
А на ночівлю Ти прийдеш
в небагату
Курну, прокляту
Мойого серця хату.

Книжечка о. А. Мельника „Мати Божа в українській літературі" легко написана, вона читається немов цікаве оповідання про те, як наш нарід шанує свою Небесну Царицю, яку ще князь Ярослав Мудрий проголосив був Царицею України.

Л. Луців

Ірина Книш

ЖИТТЯ І ЛЕҐЕНДА ОЛЕНИ СТЕПАНІВНИ

(4)

Врешті Кирило Трильовський добув від уряду дозвіл на статут „Січових Стрільців", куди згодом вступили члени студентського стрілецького гуртка. У травні 1913 р. проголошено записи нових членів, і Галя Степанівна домагається дозволу вступати також жінкам. Відмову мотивовано тим, що це — вишкіл для старшин, але її вийнятково приймуть, коли „так дуже цього бажає". Для рядовиків створено пізніше „Січових Стрільців II". До цього революційного війська могли належати й жінки. У склад нової старшини ввійшла перша жінка — обозна Олена Степанівна.

Коли ж студентки, семінаристки, ремісничкн, уряднички в числі 33 згуртувалися в жіночій чоті, вона стала її командантком. Збереглися такі імена цих перших охотниць військового діла: Катря Пацулівна, зам. Лотоцька, командантка жіночої чоти Пов. Січі. Павлина Михайлишин (вістун УСС), Марія Петруняк, Марія Гіжовська-Крілик, Софія Худяк-Липкова, Марія Терлецька, Анна Лендзюк-Цар, Наталія Рихвіцька, Емілія Кушнір, Анна Кушнір-Плетінків, Марія Фединяк-Коник, Іванна Коник, Марія Чмир-Косак, Софія Чмир-Левицька, Софія Навроцька-Трач, три сестри Орисківні, Степанія Пашкевич, Савина Сидорович, Ольга Левицька-Басараб, Гандзя Дмитерко-Ратич (десятник УСС), Іванна Мурська, Анна Лонцька, Оприсківна, Ванівна-Волощак, Дарія Білинська-Навроцька, Марія Бачинська-Донцов.

У підльвівському ярі, при залізничій дорозі Підзамче-Личаків складено присягу й отримано стрілецьку відзнаку. А проте, ця зеленомундирна чота стрілкинь у часі воєнних подій не виступила одноціло. Чому?

„...Тому, що під той час ми не були вповні свідомі цього, яку властиво роботу повинні виконувати жінки в часі війни, ми над тим не застановлялися, того не обговорювали, ані не ставили собі ясного пляну — чим має бути жінка в часі війни. Фронтовиком різних родів зброї? Піхотинцем? Кіннотчиком? Гарматчиком, телефоністом, розвідчиком, сапером, піонером, санітаром чи тільки сестрою-жалібницею? Чи може має зайняти місця в запіллі, в маґазинах, інтендантурах, лічницях? А може має вона зайняти опустілі по фронтовиках місця в цивільних урядах, фабриках? А може має бути всюди відповідно до здібностей, доброї волі й охоти?! Так! Ми — не думаю тут лиш про жіночу чоту, але про загал жіноцтва — не уявляли собі ясно нашого завдання ані перед, ані в часі великої світової війни, ані в листопадових днях 1918 року. Ми хапали, що попало, або те, до чого навикли від віків (баняк і вареху), але де мало бути те наше місце, що нам належиться й відповідає, жінці в часі війни — згідно з її знанням, зайняттям, віком і фізичними силами.

Цю справу виянснить і розв'яже з часом саме життя..." („Напередодні великих подій", Львів, 1930).

У серпні 1914 року сама розв'язала її для себе 21-річна Олена Степанівна — кинувши виклик традиції й життю. Обрана до спільного Комітету злучених стрілецьких товариств, вона залишила дім і батьків, невгнута перед забороною батька й невмолима до сліз матері, поїхала до Львова, де формувалися Українські Січові Стрільці, уконституювалася Головна Українська Рада, створено Бойову Управу. Жіноча чота, доповнена новими добровольцями, з запалом і завзяттям виконувала всі доручення. Але в воєнний похід вирушила командантка без чоти. Чому?

„...Плянована на 28 серпня нарада жіночої чоти не відбулася як слід. Проти мене знялося обурення — чому відходжу в поле сама, а не беру чоти з собою? Ми розійшлися й нічого не рішили...".

Не була в тому зацікавлена й Бойова Команда, тож Олена Степанівна сама про себе подбала. Знайшла в шафі січової домівки залишений кимось однострій. Дала його пошити на свою міру та придбала високі, непромокальні черевики в далеку дорогу. До стрілецької виказки була потрібна світлина. В військовому мундирі, з укритим під шапкою волоссям пішла до фотографа , а той, пізнавши у воякові жінку, доніс поліції. Другого дня її арештовано, і вулична товпа, обступивши її, штовхала й била з криком „кобєта-шпєг" — жінка-шпигун!... Ситуація вияснилася, і загроза Талергофу минула.

Проте, треба було ще звести бій із Бойовою Командою, щоб дозволила жінці йти на фронт. Перед самим від'їздом завагонованої сотні командант леґіону Галущинський усунув Олену Степанівну з поїзду.

„Огорнув мене жаль, біль і обурення. Я не була припадковим гостем серед стрільців. У стрілецьку роботу вложила я до вибуху війни також частину своєї праці. Як смів хтось зовсім новий серед стрілецького життя боронити мені сповнити мій обов'язок згинути за вибране діло?..."

У висліді власного енергійного й гнівного протесту перед Бойовою Управою, командантка жіночої чоти дістала дозвіл виїхати зі Львова з останнім відділом Стрільців під командою д-ра Володимира Старосольського. Сталося це 2 вересня, в останній день перед московською окупацією галицької столиці.

Так народжувалася невмируща воєнна слава Олени Степанівни.

IV

Минуло чимало літ. Не склавши зброї на фронті національної боротьби, Олена Степанівна зазнала переслідувань від обох окупантів. Поляки відібрали їй право навчати в школах, а москалі, використавши її ім'я, перекидали з львівського університету до київського, аж поки не заслали на довгі роки тяжкої роботи в мордовських торфовищах, звідкіля повернулася вона з смертельною недугою до Львова 1956 р. Але тоді це сторозтерзане місто не могло віддячити їй за віддане служіння батьківщині. Останні роки прожила забута й осамітнена. Не відступав від неї до кінця тільки єдиний син Ярослав. Коли в тяжкій хворобі писала в одному з останніх листів: „найбільше шкода мені Славка. Він працює й мене доглядає", то в листі сина читалося: „Уже сил не стає дивитися, як мама мучиться, терпить, а я не можу нічим помогти..."

Визволення принесла смерть 11 липня цього року. Тільки приватною дорогою прийшла вістка про це. В жадному совєтському часописі не знайти й найменшої згадки про цю втрату для українського народу.

Авжеж, час не стоїть і не жде. Чарівну Галю, обожнювану Степанівну, що вкрила своє ім'я ореолом героїзму й слави, шановану громадянку, цінену виховницю, наукову дослідницю, д-р Олену Степанів, поховано нишком, так, як дозволив окупант. Без останнього салюту попрощалися з старшиною Українських Січових Стрільців і Української Галицької Армії.

Але люди з таким життям і леґендою, як Олена Степанів, не вмирають. Ми завжди будемо дякувати їй за те, що збагатила нашу історію своєю участю в визвольних змаганнях, що тяжким своїм життям не осквернила прекрасної леґенди про дівчину-воїна, якій народ складав свої пісні.

Олена Степанів залишиться для нас вічно живою й вічно молодою! Тож —

„Частіше згадуймо в житті
про неї,
Несім її безсмертя у віки!"

(Кінець)

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 17-го ДО 21-го ТРАВНЯ 1965 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ", КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(4)

Звіт голов. редактора „Свободи" Антона Драґана

(Продовження)

„Трибуна УНС". Сторінки Молоді

У звітному часі продовжувано й всі дотеперішні, як і додано деякі нові додаткові видання „Свободи", зокрема „Трибуну УНС" та сторінки молоді: „Студентське Слово", „Пластова Ватра", „Шлях Молоді", „Сторінка Зарева", „Сторінка ТУСМ", „Український Спорт", „Літопис ОДУМ". Коли мова про „Трибуну УНС", вона починає бути для нас деякою проблемою. Справа в тому, що ця „Трибуна" була подумана як виключний орган УНС в органі УНС та мала подвійне завдання: з одного боку відтяжити щоденник від — скажімо — другорядних вісток і дописів виключно з життя наших відділів, а з другого боку — комасувати ці вістки і дописи, бо тоді вони видніші та роблять більше враження і мають більшу вартість. Образово можна це пояснити, що сто центів кожний окремо не роблять такого враження, як зібрані вони разом в один доляр. Тимчасом, натиск з боку наших Відділів та наших союзових дописувачів поважно утруднює нам цей плян тим, що кожний бажає, щоб його допис був надрукований таки на сторінках щоденника. Коли ж ці вістки із життя та активности нашої організації виключити з „Трибуни" та обмежити її тільки до самих закликів, коменарів і міркувань, вона тоді розминається зі своєю ціллю, бо стає суто пропаґандивною та менше цікавить тих, що не є членами УНСоюзу та яких вона мала б для УНСоюзу здобути.

Деякі труднощі маємо й із сторінками молоді, зокрема деякими з них. Трудність в тому, що достава матеріялів для тих сторінок не є своєчасна, матеріяли не є належно приготовані, редакторам сторінок бракує співробітників і дописувачів та, що їм часто приходиться самим приготовляти, зглядно писати всі вістки і статті. В таких обставинах треба з тим більшим признанням і вдячністю цю їхню працю оцінювати. Для поліпшення та дальшого розвитку цих сторінок ми відбули в звітовому часі спільні наради із редакторами сторінок та репрезентантами тих молодечих організацій, які цими сторінками користуються. Сподіємося, що сторінки будуть дальше розвиватись та виконувати свою добру службу і для тих організацій, що ними користуються, як і для всієї нашої громади і нашої установи.

Книжкові видання

При величезному обтяженні періодичними публікаціями, видавництво „Свобода" не занедбало в звітному часі й книжкових публікацій. Навпаки, цей звітовий час належить до найбільш продуктивних. Видано шість наших книжкових публікацій: 1. Альманах УНС на 1965 рік, 2. С. Парфанович: „Такий він був", 3. Лука Луців: „Тарас Шевченко" — співець української слави і волі". 4. А. Драґан: Український Народний Союз в минулому і сучасному", 5. „Наша Земля" — англомовна антологія української прози, та 6. Лука Луців: „Ольга Кобилянська". Друкуються або є в останній стадії підготови до друку дальші видання: Ів. Панчука: „Шевченків заповіт" (англ. мовою), Миколи Понеділка: „Смішні сльозини", Вол. Кедровського: „Обриси минулого" та А. Драгана: „УНСоюз в минулому і сучасному" в англійській мові. Це книжки, що їх видано під фірмою нашого в-ва, бо надруковано в ньому ще й цілий ряд інших книжкових видань під фірмою приватних видавців.

Англомовна Енциклопедія Українознавства

Мова про підготову матеріялів до другого тому цього монументального видання під редакцією проф. д-ра Володимира Кубійовича. Вже на попередніх наших річних нарадах були з'ясовані деякі доповнення до нашого оригінального домовлення з проф. д-ром Волод. Кубійовичем, який у цій справі репрезентує Наукове Товариство ім. Шевченка. Згідно з цим домовленням, матеріяли до другого тому Енциклопедії вже мали бути завершені, але так не сталося і на це були таки справді незалежні ані від проф. Кубійовича, ані від нас причини. Досі ми одержали від проф. Кубійовича усіх 43 статтей, разом 815 сторінок машинопису, при чому 108 сторінок були вже англійською мовою. Інші українські матеріяли вже у нас переложені. Разом ми одержали досі від проф. Кубійовича яких 50 відсотків усіх матеріялів. Що діється з іншими? Усі вони є в редакційному опрацьовуванні, зокрема три головні розділи, призначені для цього тому: Економія, Церква і Право. На поважну організаційну трудність натрапляє зокрема — як це я міг наочно переконатись під час мого побуту в Сарсель та під час розмови з проф. Кубійовичем там же — розділи про Церкву і Право. На іншу трудність натрапили деякі інші матеріяли, зокрема такі, як розділ про науку. Міркування і висновки проф. Кубійовича були, думаю, цілком правильні і оправдані. Справа в тому, що здача до друку матеріялів до другого тому вже припізнилася і саме тепер появилися нові важливі джерела, яких в жадному разі не можна б було оминути при редаґуванні нашої Енциклопедії. Очікування цих матеріялів припинило, чи сповільнило працю. Записки з моїх розмов з проф. Кубійовичем у Сарселі, як і опісля висловлені побажання проф. Кубійовича є в нашому архіві. Проф. Кубійович зобов'язався до кінця жовтня ц. р. доставити всі бракуючі ще матеріяли з тим, що член нашої редакції, ред. Богдан Кравців, буде звільнений від праці в нашій редакції на три місяці для викінчення деяких матеріялів, що він їх приготовлює для Енциклопедії.

Тим часом, опублікований вже перший том цієї Енциклопедії здобув собі суперлятивну оцінку найбільш кваліфікованих знавців проблеми та зайняв одне з перших місць серед джерельних наукових праць про нашу Батьківщину та Східню Европу. Завершення цього видання, хоч коштує мало що не надлюдських зусиль його головному редакторові проф. Кубійовичеві та багатьом його співробітникам, як і чимало труду та фінансових видатків нашій установі, буде без сумніву короною великого культурно-видавничого дорібку Українського Народного Союзу, як і всієї української діяспори. Результат цієї праці заслуговує на те, щоб для неї потрудитись і він є потвердженням давньої правди, що з кожного діла є стільки користи, скільки труду в нього вложено.

АДМІНІСТРАЦІЯ І ДРУКАРНЯ

Багато сказано в цьому звіті про наші справи і проблеми в редакції, як і про саму редакцію. І якщо наше союзове видавництво в звітовому часі в міру своїх спроможностей вив'язувалося зі своїх завдань та виконувало свої обов'язки і зобов'язання, то в цьому велика заслуга також нашої Адміністрації, Друкарні та Експедиції. В їхньому складі не було в звітовому часі важливіших змін, за вийнятком тієї, що дотеперішній форман друкарні п. Роман Ференцевич з особистих причин зрезиґнував з посту формана, залишаючись дальше на праці в друкарні, в якій він — до речі — є одним з найкращих і найсолідніших фахівців, а пост формана зайняв — як ми вже звикли його називати — друкарський „майстер на всі руки" п. Анатоль Домарацький. Відійшов від праці із причин свого здоров'я наш вартісний співробітник Адріян Лапичак. В незмінному складі працює наша Адміністрація із направду незрівняннними у виконуванні своїх обо-

Люба Лапичак

Анатоль Домарацький

в'язків панями Любою Лапичак, Квіткою Стецюк і Марією Сташинською та завідателем книжкового відділу дир. Петром Постолюком. Інформації про працю Адміністрації і Друкарні дає в своєму звіті наш Головний Предсідник Йосиф Лисогір, який сам у звітному часі віддавав наглядові над працею видавництва максимальну увагу й йому персонально треба завдячувати усунення ряду недомагань минулого та з кожним днем збільшувану справність і продуктивність праці в теперішньому. Згадаю ще тільки, що між усіми цими відділами союзового видавництва була в кожному відношенні прикладна співпраця та взаємна допомога. Всім нашим працівникам Адміністрації і Друкарні належиться заслужене признання і вдячність за працю „ввел дан".

Наші проблеми

Маємо ми цих проблем багато, далеко більше, ніж їх можна схопити й назвати навіть в довшому звіті. Над нами усіми в редакції, адміністрації й друкарні та експедиції кожного дня висить „смертна лінія", оцей прислівний американський „дед лайн", що практично не дозволяє ані думати ані займатись нічим іншим, навіть собою самим, як тільки нашою працею та нашими обов'язками. Ми кожного дня є у фокусі і кожного дня у нас і на нас у більшій чи меншій мірі віддзеркалюються та відбиваються усі — як кажуть — смутки і радощі, усі успіхи і невдачі, усі надії і скорботи, що ними живе людство і, зокрема, наш нарід та наша громада. Ми маємо стільки проблем, скільки чисел наших публікацій появляється та скільки десяток тисяч читачів вони мають, помноживши це все через дні і малощо не години в році. Чи ж можна б дивуватись, якби в таких обставинах траплялись і недотягнення чи перетягнення в нашій праці та в нашому поступованні?

Але, головною і засадничою нашою проблемою — крім багатьох тих, що їх можна б назвати „вічними" — є справа нашого дальшого розвитку, нашого — що так скажу — достосування до нових часів, нових вимог і нових викликів. Також і в цьому відношенні маю ряд конкретних пропозицій, що їх, за Вашою згодою, з'ясую під час дебат над новими справами.

На закінчення цього звіту дозвольте звернути увагу на одну, здавалося б, дрібну, але дуже багатомовну справу:

У звітовому часі ми всі більше, ніж будь-коли в останніх двох десятиріччях могли переконатись та пізнати важливість і значення публікацій УНСоюзу. На багатьох зборах прерізних наших громадських установ, на публічних вічах, навіть під час нарад нашої репрезентативної централі УККомітету часто можна було набрати враження, що це є щось в роді зборів Ради Директорів чи якогось подібного керуючого органу „Свободи", бо саме „Свобода" й наш англомовний „Український Тижневик" були одною з головних тем і дебат. Це саме можна було спостерігати в українській пресі, для якої, здавалося, саме „Свобода" є головною проблемою. Це тільки підкреслює важливість і впливовість видань УНСоюзу, впарі з якою мусить іти і наша відповідальність. У звітовому часі ми мали кілька дуже маркантних випадків, коли „Свобода" й УНСоюз дослівно перерішували справу. Ми мусимо пильнувати, щоб це перерішування виходило на добро нашої країни і нашого народу, без уваги на те, чи воно нам здобуває хвилевих прихильників чи противників. „Свобода" має за собою 72 роки історії, сповненої творчою працею та завзятою боротьбою за здійснення найвищих і непроминаючих ідеалів. Продовжувати і доповняти новими вартостями, а в потребі й новими баталіями, ці традиції нашої установи та її пресових органів і непохитно здійснювати ці їхні ідеали це наш головний обов'язок та спільне завдання і спільна відповідальність.

Після звіту головного редактора приступлено до складання звітів членів Головної Ради.

IV. ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

Звіт головного радного Богдана Зорича

Як попередніми роками, так і за звітовий 1964-ий рік доводилось виконувати мені як членові Головного Уряду УНСоюзу такі справовувані функції: 1) головного радного УНСоюзу, 2) представника УНСоюзу перед канадійською владою — „чіф ейджент", — 3) директора канадійської канцелярії — як координуючого чинника союзової праці в Канаді і 4) фінансового секретаря Відділу 432 в Торонто.

Функції головного радного і директора канадійської канцелярії як завжди перед тим, так і в 1964-му році були тісно зі собою пов'язані, вони тотожні, нерозривні. Вони мають певні ділові відношення до всіх низинних клітин УНСоюзу в Канаді, до виконного союзового апарату — членів відділових зарядів, до окружних надбудов, до союзових організаторів, а теж репрезентативний відтинок УНСоюзу входить у компетенцію члена Головного Уряду УНСоюзу.

Хочу вкоротці змалювати на цій союзовій асамблеї важливіші моменти, замітніші епізоди, союзові дати, в яких мені припадала роля не стороннього, пасивного глядача, але дійового чинника, що мусів інколи серед непригожих ситуацій переконувати, перевиховувати й переробляти, а якщо і ці середники не помагали, то й протидіяти тоді, коли перші три методи були безрезультатні. Зроджується бажання описати колись у популярній аналізі всі перипетії оперативного в терені робітника, який горить своєю працею, снує казкові візії про здобуття для своєї організації високого відсотка свідомого українського елементу, який рівночасно, спаливши безліч своєї власної енергії, заломлюється на своїй позиції внаслідок браку зрозуміння нашою спільнотою ідей, які він з таким запалом і посвятою голосив. Удар тим важчий, коли бездискусійно-універсальна ідея не може знайти права азилю в душах та серцях української спільноти. Адже ж кожен у цих країнах знає, що перша інвестиція заробленого гроша йде в життьове забезпечення і українці теж його вибирають, платять мільйонові премії, тільки пропорція плачення вкладок у відношенні до українських забезпеченевих організацій є така неспівмірно-мікроскопійна, що бере людину острах, чи справді ми не залишились далеко позаду других етнічних груп, які не можуть виказатись ні багатством своєї історії, як ми, ні замітнішими культурними надбаннями, якими диспонує українська еміґрація. І саме ці моменти, тобто моменти недоцінювання дуже важних факторів багатогранного нашого національного життя, — а концентрація гроша в одному національно - фінансовому центрі є якраз тим фактором, що сприяє і допомагає ростові культурного процесу та духових вартостей — зіштовхують нас з передових позицій на задні місця, хоч реальна сила нашої спільноти на еміґрації повинна би бути керуючою. У цьому зіставленні і роля УНСоюзу є передовою ролею з цілою широкою гамою завдань і обов'язків, що заслуговує на окреме вирізнення всіми верствами українства і на повне та беззастережне його попертя.

Цей довший відступ присвячую як вступ до сухого циферного звітування, яке повинно охоплювати:

а) мою союзово-репрезентативну дію,
б) організаційну працю,
в) секретарсько - відділову функцію,
г) функцію директора канадійської канцелярії.

Репрезентуючи УНСоюз на всіх важливіших суспільно-громадських імпрезах, на різних з'їздах, конференціях та зустрічах є не тільки функцією товариського характеру, але така участь головного урядника УНСоюзу вимагає праці над собою, вимагає належного опрацювання привіту чи навіть короткої доповіді. За звітовий час довелось мені справувати, так сказати би, чисто репрезентаційну функцію: 14 січня 1965 разом із представниками майже всіх громадських організацій міста Торонта і околиці вітав я в імені УНСоюзу нашого Єпископа Кир Ізидора; ці новорічні побажання належать уже до традиційних у Торонті. В дні 19-го січня на свят-вечері „просфорі" складав привіт. Велика авдиторія УНО завжди при таких святкуваннях є виповнена гістьми. Далі я репрезентував УНСоюз на річних зборах Торонтської Округи 1 лютого, 70-літньому ювілейному святі УНСоюзу в Сиракюзах 23 лютого, Ювілейному Святкуванні УНСоюзу в Ошаві 29 лютого, на якому виступав разом із сенатором П. Юзиком, конференції Культури і Виховання в днях 28 і 29 березня, вітаючи від УНСоюзу цю дуже важливу своєю проблематикою конференцію, на зборах „Самопомочі" в Монтреалі 12 квітня, річних зборах Округи в Монтреалі 17 червня, Шевченківських Святкуваннях у Вашингтоні 26, 27 і 28 червня, на коротких нарадах ПАУК 50-літньому Ювілеї УСС-ів в Торонто 12 вересня, на великому ювілейному святі МУН в Кінг Едвард Готелі та на концерті цієї організації в залі „О Кіфф Сентер". У цих святкуваннях брав участь теж головний предсідник УНСоюзу разом із своєю дружиною Марією. В дні 12 жовтня разом з головним предсідником репрезентували ми УНС на річному з'їзді Союзу Українських Братств, на якому вітали присутніх і виголосили короткі доповіді. Участь у бенкеті в церковній залі св. Покрови з приводу побудови нової церкви, на яку УНСоюз інвестував 150.000 дол. першого морґеджу і виголошення привіту належить до репрезентаційних моїх завдань. Останнім у минулому році моїм репрезентуванням нашої великої організації була присутність 10 листопада в парляменті онтерійської провінції в Торонто на зустрічі з прем'єром Джансоном Робартсом, який попросив представників усіх українських організацій до одної із заль свого парляменту, щоби з ними ввійти в тісніший контакт та з'ясувати їм важливіші напрямні своєї політики. Серед надзвичайно теплої атмосфери і скромного прийняття закінчено цю пропам'ятну зустріч.

Це були б тільки в головних зарисах подані дати, які присвячував я на зовнішню репрезентацію УНСоюзу. При тому слід підкреслити, що безліч різних сторін, гостей і представників, що впродовж цілого року відвідують у різних справах Канадійську Канцелярію УНСоюзу, вимагають теж належного трактування при обговорюванні різних питань, і все це теж можна сміло вчислити до відтинку репрезентації члена Головного Уряду УНСоюзу.

Організаційна праця — це найбільш відповідальний і найважливіший відтинок кожного союзового робітника і урядника. Це водночас і найважчий змаг за ріст, розбудову і за саме існування УНСоюзу, що мусить не тільки видержувати конкуренційні труднощі, але мусить при тому рости, збільшуватись та виказуватись додатніми балянсами праці. Отож і ця ділянка союзової праці за звітовий час виказує по стороні моїх активів деякі здобутки, хоч автовий випадок на 5 місяців виелімінував мене із практичної організаційної праці, бо саме цей час треба було зужити на лікування.

Конкретно я відбув організаційні поїздки до Монтреалю двічі, Гемілтону, Ніягари он ди Лейк, кількакратно і з секретарем П. Самцем їздив до Грімсбі, Ст. Кетеринс, Гемилтону. Багато разів відвідував я Гемилтон, в якому на будову церкви св. Духа УНСоюз погодився дати морґедж на 200.000 долярів. Там треба було обговорювати справу зорганізування нового Відділу, який остаточно постав під числом 462. Основуючі Збори відбулись 28 листопада, на яких я був предсідником. Вибрано перший Заряд з д-ром Ф. Мартинюком як головою і Р. Фаринничем як фін. секретарем у проводі.

В 1964 році я зорганізував 87 нових членів і ця цифра поставила мене в цілій нашій союзовій організаційній кампанії на 5-те місце. Як уже я згадував, причиною таких результатів — це п'ятимісячне лікування внаслідок автової аварії.

Організаційно-пропаґандивний відтинок я постійно заповнював живим змістом, говорив доповіді про УНСоюз, про його значення і ролю, переводив порівняння нашого фактичного стану з цифрами других компаній, а все те з думкою приєднати більше зрозуміння для УНСоюзу в нашій спільноті. Згідно з цими головними напрямними були голошені мої доповіді в: Гемилтоні, Ошаві, Торонто, Сиракюзи й Шикаґо. Говорив я теж у радіопередачі „Прометей", яка дуже солідно і культурно пропагує у своїх радіо-авдиціях УНСоюз, а навіть — коли я у минулому році мав доповідь в ділянці суспільно-громадської праці, як Шевченківська доповідь в Ошаві 15 березня, така сама доповідь — 7-минутова в радіопередачі „Прометей" 5 березня, доповідь про пол. А. Мельника в день жалоби — в Авдиторії УНО в Торонто 8 листопада — всі такі виступи кваліфікує слухач як виступи доповідача, що в усьому зв'язаний із УНСоюзом.

З обома попередніми ділянками тісно в'яжеться громадська діяльність, чи заанґажованість члена Гол. Уряду УНСоюзу. Вже досі вичислені мною дати вказують, що громадська праця мене все живо цікавила, вона становить поважну частину змісту мого життя і тому я ніколи не стою і не хочу стояти осторонь від громадських обов'язків, від культурної праці, від — так би мовити — громадського навантаження. Я тільки не буду вичисляти своєї участі в таких імпрезах і святкуваннях як: історичні дати 22 Січня, Шевченківські святкування, Травневі святкування героїв чи 1-го Листопада, бо це обов'язок кожної свідомої людини.

Секретарсько-відділова функція під кожним оглядом найбільше абсорбує часу, вона вимагає постійної чуйности у відношенні як до членів так і до фінансів, вона наказує кожного року висилати членам кілька тисяч повідомлень про плачення їхніх премій, пригадок і інших листувань, вона дає вкінці мені життьову екзистенцію і тому цій ділянці я мушу присвячувати дуже пильну увагу, не забуваючи про інші союзові обов'язки.

КАНАДІЙСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ

Канадійська Канцелярія існує від 1-го вересня 1959 року, яку на основі ухвали членів Головного Уряду УНСоюзу з травня 1959 утворив Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу. Утворено її на те, щоби скріпити авторитет і престиж нашої організації, щоби вона стала поважним репрезентантом УНСоюзу в Канаді та щоби була покищо найважливішим пропаґатором великих ідей УНСоюзу, координувала і унапрямлювала всю союзову працю в Канаді. Коли взяти до уваги психологічний момент, що в основу відкриття цієї канцелярії лягли теж аспірації канадійських союзовців мати на своєму терені координуючий чинник, коли з кожним роком Канада веде перед у висоті забезпеченевих сум, коли зростає її союзове майно і є всі перспективи дальшого росту УНСоюзу, використавши при належному поставленні організаційного апарату величезні потенціяльні можливості в Канаді, то — на мою думку — створення тому 5 і 1/2 року канадської канцелярії було задумом наскрізь конструктивним і корисним.

Як кожного попереднього року — так і в 1964-ому я був інформатором у всіх союзових справах, з якими постійно зверталися до мене різні сторони чи телефонічно, чи приходили до канцелярії. Я давав відповіді на всю кореспонденцію, яка за минулий звітовий рік є доволі багата й для якої зладжено окремі течки, в яких посеґреґовано всі письма, прохання та поради по ділянках так, що цілість робить враження упорядкованої інституції. Багато теж відділових секретарів звертаються до канцелярії за різними поясненнями, друками, порадами і завжди я старався по змозі їх належно обслужити.

Слід додати, що Канадійська Канцелярія є великим допоміжним чинником для Округи Сходу Канади в організуванні секретарських і організаційних курсів, в повідомленні цілого терену взяти участь у провінціяльних зустрічах з представниками Головної Екзекутиви УНСоюзу, в підготовці до річних загальних зборів Округи, в плянуванні праці та союзової імпрезовости. Все це виконував я як директор Канадійської Канцелярії.

Накінець хочу повторити своє ствердження, висказане на 25-ій Конвенції УНСоюзу в Ню Йорку, яке звучало: . . . „Ясно, що в майбутньому треба буде на Канаду такого координатора союзової праці і організатора, який не був би зв'язаний з ніяким відділом і виключно міг присвятити себе для повної розбудови УНСоюзу в Канаді. Та це питання нової союзової концепції на Канаду, питання схвалення певних фінансових інвестицій у реалізацію цього пляну і зрозуміння певних засад, що до кожного терену і середовища треба інколи вживати окремих метод, нового підходу, щоби тільки здійснити задумане діло . . ."

Як кожен член Головного Уряду УНСоюзу, кожен член Екзекутиви та кожен союзовий в терені діяч, я теж мрію про те, щоб в майбутньому українці з Канади сильніше скріпили зорганізовані ряди американських союзівців і разом в одній сильно зцементованій фінансовій і громадській організації створили справжню величезних розмірів українську твердиню з потужними ресурсами, конечно потрібними для розбудови й захисту української культури в країнах поселення і для допомоги визвольній боротьбі України.

Після звіту гол. радного Б. Зорича головний секретар відчитав звіт гол. радного Богдана Мельника, який з приводу недуги не міг прибути на наради, приславши свій звіт на письмі.

(Закінчення на сторінці 4-ій)

IV. ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

(Продовження)

Звіт головного радного Богдана Мельника

Минулий, ювілейний рік, Українського Народного Союзу був третім з черги роком моєї союзової служби, як головного радного нашої установи. Моя секретарська служба у Пластовому Відділі число 434, який я будував власними руками, куди довша. Вона наближується до свого десятиріччя.

Ці два обов'язки я виконував минулого року по змозі якнайкраще. Не зважаючи на вислід праці, бо не все і не кожний вклад праці приносить пропорційний успіх, я вклав дуже багато щоденної, безперервної праці, ще більше серця і нервів у те, щоб мій Відділ і моя округа не відставали від союзової роботи й від союзового, постійного росту. Як відділовий секретар і його організатор, я дбав про постійний доплив нових членів, і можу з вдоволенням ствердити, що мені це вдалося. Минулого року мій Відділ придбав 27 нових членів, отже пропорційно більше, як загал союзових Відділів. Коли на 84,000 членів УНСоюз здобув в минулому році тільки чотири з половиною тисячі нових членів, то це дає рівно п'ять відсотків всього членства. Мій Відділ придбав у відношенні до свого членства грубо понад 10 відсотків. Я особисто придбав у минулому році 20 членів. Цей вислід завдячую у великій мірі гармонійній співпраці з другими членами Уряду нашого Відділу, а зокрема предсідникові Відд., п. Д. Попадинцеві та голові Контрольного Комітету, п. інж. Й. Ронішеві, які завжди знаходили час, щоб помогти мені в моїх союзових обов'язках.

Не менше, а, навпаки, куди більше праці вимагало вдержання й належна обслуга давнього членства Відділу. Ті, що знають секретарське діло, свідомі того, що на придбанні члена не кінчиться відповідальна служба секретаря. Щоб вдержати нових членів і постійно дбати про членів давніх, треба постійної активности, яка зуживає дуже багато часу і сили. Я не жалів ні одного, ні другого, і тому завершив минулий рік, як секретар Відділу, з повним успіхом.

На жаль, не мала такого повного успіху моя праця в Монтреальській окрузі. Зложена з дев'ятьох Відділів, в тому числі сімох з Монтреалу і сусідньої громади Лашину, та одного Відділу в Оттаві й одного в Руені, наша округа не може останнього року зарахувати себе до найуспішніших. Два віддалені Відділи не вдержували з нами ніякого зв'язку, а втім ці Відділи вимагають спеціяльної опіки і допомоги від постійного організатора, якого ми не мали і не маємо. Такий організатор повинен побути довший час у тих двох місцевостях, а передусім в столиці Канади, Оттаві, і там спопуляризувати союзову справу та значно збільшити обидва Відділи. Бож є соромом для нас усіх у Канаді, що в нашій столиці Відділ УНСоюзу має, як на сміх, 18 членів. До того той Відділ немилосердно спадає, і, коли так піде далі ми зовсім утратимо для УНСоюзу нашу столицю. Не під силу нашій окрузі зайнятися цим Відділом, і тому ним повинна занятися канадійська канцелярія, зокрема, якщо їй поведеться здобути свого обласного організатора.

З-поміж сімох місцевих Відділів, яких є вдвоє більше, як повинно бути, тільки три мають більше число і мають рацію у нинішніх, незмінених умовах існування, залишитися при житті. Це — найбільший Відділ ч. 471 з понад 500 членів, що його веде секретар В. Цимбала, Відділ ч. 473 з 350 членів, під управою секретаря Й. Чайковського, та мій Пластовий Відділ ч. 434, членство якого в минулому році перейшло дві сотні членів. Інші Відділи, а саме, ч. 412 (секретар П. Цехош), 447 (секр. З. Горечий), 465 (секр. М. Черешньовський) і 492 (секр. Г. Приймак), мають невеличке число членів, яке не збільшується, але, навпаки, зменшується. Тільки один 465-ий Відділ доходить до сотні членів, а інші мають куди менше. Найвища пора, щоб проводи цих відділів рішилися на одну з двох постанов: або взятися, закасавши рукави, до праці, або мирно, по-сусідськи злитися і сполучитися разом в один більший Відділ. Остаточно два Відділи в Лашині могли б уже давно скласти один спільний Відділ і тоді старатися, щоб ця свідома й гарна громада вся ввійшла в УНСоюз. Ця пропозиція тим важливіша, що, крім трьох наших більших Відділів, менші Відділи, всі до одного, в минулім ювілейнім році не придбали свому Батькові Союзові ані одного члена.

Окрему проблему представляє Відділ 473, який хоч великий і старається про нових членів, але старається замало, щоб покрити свої великі природні втрати, і тому з кожним роком спадає в числі членів.

Минулого року секретарі трьох більших відділів здобули ювілейні союзові відзнаки: В. Цимбала — срібну, а Й. Чайківський і я — бронзові.

В Окружному Комітеті я виконував обов'язки секретаря. Як окружний секретар і головний радний, живо цікавився всіми Відділами і ставав їм до помочі, коли вони її потребували й про неї просили. Моя співпраця з окружним головою інж. Миколою Грабом була гармонійна і дружня. На жаль, не всі наші пляни здійснилися. Хоч як ми старалися, нам не повелося влаштувати в Монтреалі ювілейне союзове свято, бо для цього треба було рискувати великою сумою грошей, якої ми не мали до диспозиції. Також, як показує статистика, не мали успіху наші заклики до секретарів і інших урядовців Відділів, щоб вони активізувалися бодай в ювілейному році.

Минулого року, як і попереднього, багато праці я вклав в об'єднання місцевої забезпеченевої організації „Самопоміч" з УНСоюзом. Хоч ці заходи, якими живо цікавилася також головна канцелярія, ще не увінчалися успіхом, вірю, що в новому році успіх прийде. Багато працював я в Пласті як член проводу місцевої Станиці та в інших місцевих організаціях, що підносило повагу УНСоюзу та сприяло в організуванні членів.

Звіт головного радного Ярослава Гука

The year 1964 was a progressive and active for Connecticut.

The commemoration of Ukrainian Independence Day on January 22, 1964 was celebrated throughout the State and the Ukrainian flag again was flown over our capital in Hartford and throughout the cities of the State where there is Ukrainian life. Newspapers gave us excellent coverage and the radio stations periodically played the Ukrainian National Anthem.

Sunday, March 1, 1964, I participated with our President Joseph Lesawyer at the UNA meeting at New Haven

On March 16, I was invited to attend and speak at the annual UNA Branch 387 meeting in Willimantic which I did.

On April 10, 1964, I received a letter from Edward L. Burnham, Department Adjutant-Quartermaster, Veteran of Foreign Wars to participate in a state wide Loyalty Day Parade and Celebration in Willimantic to be held on Sunday May 3, 1964 representing the Ukrainian National Association. This I did. A place was reserved for me at the Distinguished Guests' Luncheon and reviewing stand where Governor John Dempsey, Senator Thomas Dodd and other notables took part. The Ukrainians of Willimantic put on one of the finest showings of any group there and had the Ukrainian Mummers from Pennsylvania representing them. A note of thanks for their untiring work that they did. Ukrainians from various cities throughout Connecticut were there in masses.

Sunday, May 24, 1964 I attended the State UNA meeting in New Britain, Conn., where our Supreme Secretary Jaroslaw Padoch participated.

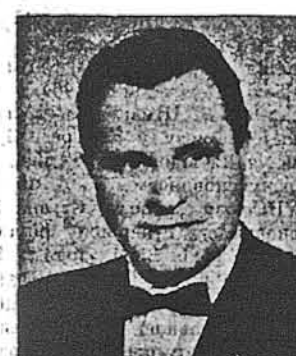
June 24, like all proud Ukrainians and Americans of Ukrainian descent I attended the unveiling of the Taras Shevchenko monument in Washington, D. C. This memorial occasion, words cannot possibly describe. When upward of 100,000 Ukrainians from all walks of life from throughout the North American Continent united as one to give honor to our own beloved Bard of Ukraine.

On the 19th of July, I received a letter from the secretary of Branch 59 UNA Bridgeport, Conn., asking me to attend and participate as supreme advisor of UNA at the social they were holding on July 25. I went and spoke on behalf of the UNA. August 16, 1964 was the next affair. This by far surpassed all affairs to my recollection as to UNA activities in the State. "Connecticut UNA Day" at Schuetzen Park, New Britain. This affair was sponsored by the State UNA and under the direction of its president John Teluk and assisted by State secretary Wasyl Gina and members from all state branches. The day was made to order and people by bus loads from all over the state and out of state were present. We were honored by the presence of our Supreme President Joseph Lesawyer, the Mayor of the City of New Britain and other notables. A round of applause and thanks to the untiring efforts of Wasyl Romanyshyn and his committee men and their wives from New Britain, for their untiring efforts and hard work, for without them this affair would not have been as successful as it was. Once again Wasyl and your untiring committee—we thank you.

Sunday the 11th of October found me participating with Dr. Jaroslaw Padoch at the UNA State meeting in New Haven, Connecticut.

This my fraternal brothers and sisters is but a small part of the things that were done in 1964. Being a Ukrainian American and feeling that I am member of our great community, I never hesitate to bring forward the Ukrainian name, the Ukrainian National Association its aims and the work that it accomplishes. I am also active in city and state politics and am treasurer of Branch 277 and proud to be able to represent the UNA as one of its advisors.

Звіт головного радного Тараса Шнікули

Ще один рік праці вкладено до історії Українського Народнього Союзу. Той, минулий рік був 70-літнім ювілейним роком нашого Батька-Союзу. В тому році як і попередніх років, маючи на увазі мій обов'язок головного урядовця УНСоюзу, докладав я не менше труду й праці для розвою й поширення ідей нашого Союзу.

Старанням Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Шикаго відбувся 23 лютого м. р. 70-літній ювілей УНСоюзу, на котрому виступали з промовами головний касир УНС п. Роман Слободян і посол Канадійського парляменту п. Микола Мандзюк. На концерті був приявний Преосвященний Кир Ярослав Габро і йому при тій нагоді було передано в подарунку англомовну Енциклопедію Українознавства, що її видав УНСоюз. Будучи тоді предсідником Окружного Комітету, докладав я багато старань для якнайкращого відбуття того ювілею.

Брав я участь в чотирьох засіданнях Окружного Комітету і в двох засіданнях, на котрих реферував про союзові справи обласний організатор УНС п. Володимир Гірняк, з яким я співпрацював, наскільки було мені можливо та дозволяв час.

Старанням О. К. Відділів УНС дня 5 грудня 1964 р відбувся бенкет, на котрому роздано медалі-нагороди для тих урядовців і організаторів, що зорганізували більше число членів для УНС в 1963-му році. Між іншим, і я був нагороджений золотою медалею. Промовцем був головний радний УНС з Канади п. Богдан Зорич.

Як предсідник Дирекції Дому Відділів УНС в Шикаго виконував мій обов'язок для користи союзової громади, котра в тім домі знаходить приміщення на збори і свої імпрези. Дирекція рішила той дім відремонтувати і вже в короткім часі візьметься за виконання тієї постанови.

Як секретар найбільшого союзового відділу, яким являється 221-й відділ, я мусів віддавати йому багато часу і праці. В продовж ювілейного року я побільшив союзову родину приєднавши 62 нових членів, за що був відзначений золотою ювілейною відзнакою УНСоюзу, виданою з нагоди його 70-річчя.

Завдяки відділовим і головним урядовцям та організаторам Шикагівської округи в 1964 році ця Округа знову стала першуном УНСоюзу, здобувши найбільше нових членів в тому ювілейному році.

Поза союзовими справами, брав я активну участь у громадському житті головно, як предсідник Ліги Американців Українського Походження і предсідник Громадського Шевченківського Комітету в Шикаго, який я очолюю від самого його заснования під кінець 1960 року. Призначену нашій громаді Центральним Комітетом пам'ятника Шевченкові квоту 25,000 долярів, ми не тільки виконали, але й перевиконали. Українська громада в Шикаго зложила 27,000 долярів на пам'ятник Шевченкові в Вашингтоні, а у його відкриттю взяло участь численне громадянство Шикага.

За успіх моєї праці я вдячний всім тим людям доброї волі, що співпрацювали зі мною, бо без їх підтримки й помочі моє завдання її, обов'язки не були б виконані так, як мені пощастило виконати.

При кожній нагоді, на всіляких ювілеях, святах і інших імпрезах впродовж звітного року (а їх було дуже багато) я репрезентував Український Народний Союз своєю приявністю, а де була потреба і нагода, то й словом та привітанням чи побажанням від нашого Українського Народного Союзу.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Звіт головного радного Дмитра Шмагали

Звітую про працю в 1964 році в моїй Клівлендській Окрузі, в якій я виконував обов'язки не лише головного радного, але й голови Округи. Я працював завжди у повному порозумінні з Екзекутивою УНСоюзу та виконував її доручення і побажання.

Наша Клівлендська Округа відбула 8 Зборів в минулому році в таких днях: 31-го січня, 14-го лютого, 15-го березня (річні), 10-го квітня, 24-го квітня, 28-го серпня, 15-го вересня і 2-го грудня. Округа підготовила дві імпрези: 70-ліття УНСоюзу 23-го лютого і Союзовий День — 27-го вересня м. р.

На річних Загальних Зборах 15-го березня був присутній головний секретар д-р Ярослав Падох і обласний організатор п. Володимир Гірняк. Після ділової частини Зборів д-р Падох перевів святочну роздачу медаль о. Грушки заслуженим організаторам. Обласний організатор п. Володимир Гірняк заявив у доповіді про свою готовість помогти всім Відділам, які схочуть з ним співпрацювати. В часі кількакратних відвідин нашої Округи він допомагав Відділам виконувати квоту нових членів в 1964 році. 24-го квітня м. р. Округа вітала на окремих Зборах головного предсідника Йосипа Лисогора, який прибув до Клівленду, щоб допомогти у виборах конгресменові Фігенові. Наша Округа була активною в успішних виборах конгресмена Фігена, випробуваного приятеля українців.

На 70-річний Ювілей УНСоюзу 23-го лютого м. р. представником УНСоюзу був головний редактор Антін Драган, який був теж головним промовцем в українській, а головний радний п. Мирон Куропась в англійській мовах. На цім ювілейнім святі мали ми також офіційних представників від американців. Ювілейний привіт виголосив мейор міста Клівленду п. Локар, мейор Парми п. Дей і конгресмен Фіген. Ред. Антін Драган вручив конгресменові Фігенові Енциклопедію Українознавства, як дарунок від УНСоюзу. Місцевий хор „Дніпро" присвятив багато праці для звеличання Союзового Ювілею. У нашім святі взяли участь також танцюристи СУМА і Ліги Української Молоді Північної Америки, молодь „Пласту" і „Рідної Школи". Пан Микола Кавка зайнявся вдалою декорацією сцени. Всім вищезгаданим належиться від УНСоюзу щира подяка.

Друга наша замітна імпреза минулого року — це Союзовий День, який відбувся 27-го вересня. Головним промовцем на ній був містопредсідник УНСоюзу інж. Степан Куропась. Хоч погода не дописала, то наша імпреза увінчалася успіхом. З особливою увагою вислухали приявні промови головного бесідника, після якого промовляв ще обласний організатор п. Володимир Гірняк.

З дальшої моєї активности слід згадати наступне: 13-го березня м. р. їздив я до Янгставну на окружні річні збори, на яких був приявний головний секретар д-р Ярослав Падох і обласний організатор п. В. Гірняк. 10-го травня я був на прийняттю місцевого Сестрицтва, 112-го Відділу УНСоюзу і мав промову, присвячену 70-літтю УНСоюзу. Я закликав матерів і бабуњ, щоб вони вписували своїх діточок в члени УНСоюзу та вчили їх держатися рідної громади. 16-го травня я їздив до Дері, Па. на союзовий турнір гри в кручлі. 31-го травня я мав запрошення від Окружної Управи в Янгставні на 70-літній ювілей УНСоюзу, де я виголосив промову. Головним бесідником був головний секретар д-р Ярослав Падох. На Конвенції Братського Конгресу стейту Огайо, що відбувся 5-го і 6-го жовтня м. р. в Толідо, Огайо, я не міг бути, але УНСоюз репрезентувала на ньому головна радна пані Осипа Олінкевич і активна союзова діячка пані Марія Бобечко. Ця остання була вибрана до Екзекутиви Братського Конгресу стейту Огайо. Вона зладила протокол із Конвенції Конгресу і переслала його до головної канцелярії УНСоюзу.

Щодо приєднування нових членів минулий рік був для нашої Округи кращий, як попередній, бо нам помагав обласний організатор п. Володимир Гірняк, який не лише помагав нам організувати членів, але й брав участь у союзових та громадських імпрезах. В 1964 році наша Округа зайняла почесне 5-те місце у змаганнях з іншими Округами, придбавши 291 нових членів і виконавши 3/5 своєї великої квоти (500 членів). Попереднього 1963 року наша Округа придбала 219 членів і зайняла 6-те місце.

Ще хочу додати, що я завжди служив відділовим урядовцям і союзовцям порадами і інформаціями у союзових справах. Був я також постійно активний у громадській праці. Я був представником місцевої громади у Відділі УККА в Клівленді і головою збіркового комітету на пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашингтоні. Відділи і їх урядовці працювали в минулому році по своїм спроможностям і я вірю, що й далі будуть вони працювати в цьому і в наступних роках.

Закінчуючи свій звіт щирою подякою Головній Екзекутиві і Окружній Управі та відділовим урядовцям за співпрацю і приязнь, бо всі наші успіхи були можливі лише завдяки нашій спільній та дружній праці для добра УНСоюзу.

Звіт головного радного Василя Гузара

On January 24, 1964 a meeting of the Ivan Franko Society was held to discuss the future of the branch. With full agreement of the Supreme President and Secretary, the members were transferred to other branches.

On February 24, 1964 the Rochester — Auburn District celebrated the Ukrainian National Association's 70th Anniversary. All Rochester branches took part in the celebration. Mr. Joseph Lesawyer, President, spoke on the benefits of the Ukrainian National Association.

On May 22, 23, 24, 1964 I attended the Ukrainian Youth League Sports Rally held at Soyuzivka. This event proved to the UYL-NA, officers, Sports Committee, and the Soyuzivka management to be a huge success. The attendance was over 300 participants, much to the suprise of all.

Mr. Zenon Snylyk was guest speaker at the Victory Banquet. Mr. Lesawyer, Mr. M. Kuropas, Mr. A. Jula and myself distributed the trophies.

I believe the Ukrainian National Association should have its own Sports Program to benefit its members. It can be held at Soyuzivka and arranged so as not to interfere with summer season.

As Chairman of the Taras Shevchenko Memorial Committee I was also in charge of arrangements for the transportation to Washington, D.C., for the unveiling of the Taras Shevchenko Monument. Rochester had well over one thousand people participating.

Labor Day week-end, September 5-7, 1964. Attended the Ukrainian Youth League of North America Convention at Washington, D. C. It was heartwarming to witness our representative place a wreath on the grave of the late President, John F. Kennedy. A wreath was also placed on the Taras Shevchenko Monument. Mr. J. Padoch, Supreme Secretary of the UNA, was guest speaker at the Convention Banquet. Mrs. Helen Olek of Chicago also attended.

On November 15, 1964, I attended the 55th anniversary celebration of the Ukrainian Civic Center Branch 316. This affair was most inspiring with its display of all activities, newspaper clippings and photographs of all sports, cultural and fraternal affairs for the past fifty-five years. Mr. J. Padoch, Supreme Secretary, was guest speaker at the banquet attended by 300 members and friends of the Ukrainian Civic Center.

In closing I wish to thank the Supreme officers, Editor of The Ukrainian Weekly, Svoboda, and all who have cooperated with me. To the local branch officers and delegates, I want to extend my sincere appreciation for the time and effort they spent in the interest of the Ukrainian National Association. I have enjoyed working with them and hope to continue to do so in the future for the benefit of the UNA.

Звіт головного радного Андрія Джули

It gives me great pleasure as a member of the Supreme Assembly to give my annual report.

First of all, Western Pennsylvania and Pittsburh was the first in the country to celebrate the 70th Anniversary of our great fraternal organization with a banquet on Sunday, February 9, 1964. I am happy to say it was attended by a capacity crowd and was well represented by state, county and city officials. Our organization was ably represented at the speakers table by our Supreme Auditor, John Kokolski from Woonsocket, Rhode Island. The feature part of this affair was the live radio broadcast to the many people who could not attend the banquet. This radio broadcast was made possible by Michael Komichak, director of the Ukrainian-American Radio Hour in Pittsburgh.

A few weeks later on Sunday, February 29th, I represented the Ukrainian National Association at the Golden Anniversary of the Ukrainian National Aid Association, whose home office is in Pittsburgh. At this fraternal gathering a most impressive address was delivered by Professor Lev Dobriansky, President of the Ukrainian Congress Committee of America.

The Fourth annual Penn-Ohio bowling tournament was held on May 16 at Derry, Pennsylvania. After a well attended tournament, the affair was climaxed by a gala banquet in the Branch 113 lodge and club rooms. Impressive talks were delivered by the President of the Ukrainian National Association, Joseph Lesawyer and Supreme Advisor, Dymtro Szmagala from Cleveland, Ohio. I also attended the Sports Rally in May, which was held in Pittsburgh and was sponsored by the League of Ukrainian Catholics.

On May 31st our branch in Youngstown, Ohio celebrated the Ukrainian National Association's 70th anniversary. Dr. Padoch and I attended this successful affair.

June 24th was the day the unveiling of the Taras Shevchenko monument in Washington, D.C. along with three busloads of Ukrainians, I attended this most memorial affair.

July, August and September passed with not much activity, except in organizing new members into our organization. At this time I wish to thank all the officers, trustees and members of Branch 161 who helped me in any way to organize 38 new members in Ambridge.

In October I received a communication from our President, Joseph Lesawyer that I would be one of the delegates at annual convention of the Pennsylvania Fraternal Congress, which would meet in Pittsburgh on November 9th and 10th. Since Mr. Lesawyer and Mr. Padoch were to be delegates to this convention, plans were made to have a Western Pa. regional UNA rally on Sunday, preceding the convention.

At the Fraternal Congress, with the help of our two Supreme Officers, I was elected to the Executive Board of the Pennsylvania Fraternal Congress. The Ukrainian fraternal organizations can well be proud, for at this convention, Mrs. Stephanie Wochok, Tresaurer of the Providence Association was elected to the high office of President for 1965.

On November 1st in McKees Rocks, Branch 1 of the Ukrainian National Aid Association celebrated the Golden Anniversary of their branch. It was a thrill to come to the town of your birthplace and participate in this anniversary as a Supreme Advisor.

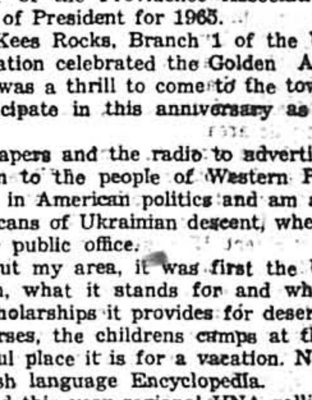
I always used the newspapers and the radio to advertize and promote our organization to the people of Western Pa.

I take an active interest in American politics and am always ready to help all Americans of Ukrainian descent, whenever they are candidates for public office.

In my travels through out my area, it was first the Ukrainian National Association, what it stands for and what it does for our people, the scholarships it provides for deserving students, the culture courses, the childrens camps at the "Soyuzivka" and the wonderful place it is for a vacation. Not to be forgotten is the English language Encyclopedia.

In conclusion we have had this year regional UNA rallies in four different communities, which is something different and I believe that more of this kind of rallies it will be of great benefit to our branch secretaries and officers to do a better job of organizing members into our fraternal organization.

Звіт головної радної Анни Чопик

The year 1964 was a very important year for the Ukrainians of the United States, for it was during this year that the Taras Shevchenko monument was dedicated in Washington, D.C. on June 27, 1964. I was proud to be able to participate in this dedication with all the officers of the Ukrainian National Association, and as a Ukrainian very appreciative of the part the Ukrainian National Association played in making this day possible. The vast amount of publicity on the pages of its official publications, the Svoboda and the Ukrainian Weekly helped in making this event the tremendous success it was.

The year 1964 also marked the 70th anniversary of the Ukrainian National Association, and during the early part of

(Закінчення на сторінці 5-ій)

IV. ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

Звіт головної радної Анни Чопик

(Продовження)

1964 I called several meetings of the officers of the three UNA branches in Boston, namely branches 238, 374 and 307 to formulate plans for an event to commemorate this occasion. A concert was planned for March but had to be cancelled because of the scheduling of other concerts by other organizations at this time.

In May of 1964, I attended the annual meeting of the executive Board in Kerhonksen, N. Y. and took part in all the discussions. Our meetings are conducted in an extremely democratic manner, and each of the members of the Board of Directors, auditors, and executive officers gives of his knowledge and experience to promote the greatest good for our organization.

Immediately upon returning from the annual meeting, I attended a banquet on May 24, 1965, sponsored by Branch 238 of Boston, and addressed the gathering. Mr. Slobodian, our Treasurer was the featured speaker, and Mr. Nicholas Dawyskiba, former member of the Board of Directors, and a former secretary of Branch 238 was the honored guest, being honored for his untiring work for Branch 238, and for the Ukrainian National Association.

In the fall of 1964, I again called many meetings of the Boston branches, and plans were formulated for a UNA program slanted to the youthful Americans of Ukrainian descent. Arrangements were made for a Ukrainian Hootenany, on November 14, 1964. Posters were made, tickets printed, advertising was had and much enthusiasm for the program was promoted. However, due to the death of the Ukrainian hero, Col. Andrew Melnyk, and his funeral during the week of our scheduled event, it was deemed to be disrespectful to his memory to schedule such a gala affair at that time, and so the event was cancelled.

In July of 1964, upon hearing of difficulties in the affairs of Branch 374, I contacted the old secretary of the branch, and the newly elected one who had not taken over, as to the nature of the difficulties. Subsequently, I received a letter from the executive office asking me to investigate the matter. Investigation disclosed that the branch had not been sending in its dues regularly and the branch was being suspended.

Many lessons can be learned from the difficulties such as were encountered by Branch 374. Our members should realize that our organization is a fraternal association, and not a commercial insurance company. Our branches are set up on the lodge system. The branches should have regular monthly meetings, and some provision should be made as to where a member might come once a month to pay his dues. As far as Branch 374 was concerned, they had lost their meeting place through no fault of their own, and the officers of the branch did not arrange for a new meeting place, nor did they call any meetings other than an annual meeting. Some members refused to pay their dues unless they were personally collected by the secretary. The secretary, unable to collect all the dues, for some months sent in his own money to cover the delinquents, and had got to the point when he felt he no longer could continue to send his own money, and yet could not turn over the collections to a new secretary, because he wanted to get back his own investment, and a chaotic situation resulted.

It was impossible to contact some of the members, because of a lack of up to date addresses. Each branch should keep an up to date list, which should be revised each year, and a copy of this revised list should be sent to the executive office so that when any difficulty arises, it might be possible to contact each and every member, without delay.

Needless to say, I spent a great deal of time and effort to straighten out the affairs of this branch. I had many meetings with the old and new secretary, called a special meeting of the members and explained their rights and duties, and carried on an extensive correspondence with the executive office. Eventually, with the cooperation of the new secretary, much was accomplished in restoring order to the affairs of this branch, and I have every hope that it will again become the productive branch it was in the past.

On December 5, 1964, at the request of the executive office, I attended the New England Fraternal Congress, which was held at the Hotel Lenox in Boston, Massachusetts. I was accompanied to the Congress by a representative of each of the other branches in Boston, namely, Mr. Nicholas Dawyskiba from Branch 238, and Mr. John Woloschuk from Branch 374. The meeting was a lively one, and members of our delegation participated very actively in it. I was chosen to be the chairman of the resolutions committee, and was elected a director of the New England Fraternal Congress. There were no significant changes reported in the laws pertaining to fraternals in the New England area, but legislation was going to be sponsored to permit the fraternals to invest in blue chip stocks. However it was stated that the bill would not have much chance of passage because of the strong lobby of the large insurance companies in this area.

Outside of the work in connection with UNA activities, I also participated in other facets of Ukrainian life. I attended and spoke at concerts and other events of a Ukrainian national character in my community. In May of 1964, I was present with prominent Ukrainians active in democratic circles in the United States at meetings with the national secretary of the democratic party and with several senators, in connection with the Taras Shevchenko monument dedication. I was also present at the Ukrainian Day at the World's Fair, and could not help but feel that all the efforts of the UNA during these past 70 years in encouraging the youth organizations, in assisting them financially, and in publicizing their activities were worth while, for the performance was truly the most beautiful one I ever witnessed.

In closing my report, may I say that I have been pleased to be official an member of the UNA family, and that I have tried to cooperate to the best of my ability with the executive office of the UNA and will continue to do so.

Звіт головного радного Івана Одежинського

Мої звіти ніколи не були довгі, зате довга моя праця для УНСоюзу і дійсність стверджую це щоліта. Цьогорічний звіт буде ще коротший, як попередній. Бо як і Ви, я мав велику честь і приємність читати про мою працю в щомісячних звітах Головної Канцелярії УНСоюзу і сподіюся, що буде також згадка в річному звіті цієї канцелярії. Зрештою, багато приємніше, коли про Вашу працю і успіхи говорять другі, а не ви самі. Минулого року, як впродовж ряду років попередніх, я мав велику честь бути першим найбільш успішним організатором членів УН Союзу. Зокрема в обох ювілейних кампаніях на пошану і для відзначення 70-річчя єдиного нашого загального поденника у вільному світі, „Свобода" та на пошану і для відзначення 70-річного ювілею нашої найстаршої і найбільшої для української громади заслуженої установи на американському континенті, УНСоюзу, в обох цих історичних кампаніях я старався з серцем потрудитися для Батька Союзу і матері „Свободи" і спричинився до розбудови УНСоюзу, а посередньо і „Свободи" у важливий час їх ювілею.

В 1964 р. я здобув 192 нові члени для УНСоюзу. Ще більше я підготовив на цей біжучий рік, що допомогло мені вже до часу цього звіту придбати в цім році 65 нових членів. Я певний, що моє прізвище ще на довгі роки залишиться на почесній листі будівничих УНСоюзу. Побіч найважнішої ділянки праці, якою без сумніву є постійне і безперервне збільшування нашої установи, я виконував всі мої союзові обов'язки, зв'язані з відповідальним урядом головного радного УНСоюзу. Майже не було неділі, суботи і свята, коли б я не брав з великою витратою часу участи в національних святах, зборах і інших імпрезах, доказуючи тим, що представники УНСоюзу не забувають і не сторонять від громади, не замикаються в мурах виключно свого союзового світу.

Крім того, я виконував дбайливо і з охотою всі дані мені доручення з нашої союзової централі. Як делегат УНСоюзу та його головний радний, я брав участь в багатьох союзових чи загально-громадських імпрезах. Також я брав живу участь у позасоюзовому громадському житті: політичному, культурному і виховно-молодечому. Я присвятив дуже багато часу й енергії на зорганізування українців Філядельфії в межах одної з традиційних американських партій, точніше в Республіканській партії. Наші земляки поголовно занедбують свою участь в цих установах, які мають найбільший вплив на життя цієї країни і які найбільше можуть допомогти нам для справи визволення нашої батьківщини.

В місяці березні 1964 р. з моєї ініціятиви та за допомогою визначних активних українських громадян старої іміграції, тут народжених їхніх дітей та новоприбулих поселенців, які одержали американське громадянство, засновано Український Американський Республіканський Клюб. Впродовж року членство Клюбу зросло з 32 основоположників до імпозантного числа 300 членів. Читаючи список членства клюбу, не можна не гордитися тим фактом, що в клюбі разом з нашими ідейними чесними робітниками та домашніми господинями, з заступлені відомі українськовну загалові суспільно-політичні діячі і представники українського мистецького, наукового, професійного та бизнесового світу! Засхований мною при УАРК комітет для справ імміграційних та одержання американського громадянства, за свою працю здобув собі признання не тільки міського, але стейтового і красного проводів Республіканської партії. Комітет цей за час свого існування оформив поверх 600 нових громадян, а свою жертвенну та безкорисну працю був офіційно визнаний міським республіканським урядом, а його члени в дні 28 березня були нагороджені почесними відзнаками та грамотами. На тому місці з приємністю подаю до відома імена членів Клюбу, що одержали відзначення. Пані: Дарія Завадович, Оля Лужецька-Скафіолі, Євгенія Метанчук-Фекетис; панове: Юрій Прокопишин, Мирослав Гельо, ред. Олег Лисяк, та ред. Володимир Біляїв. Іміграційним дорадником цього Комітету з рамени міського уряду є відомий іміграційний адвокат Джордж Гершенфельд. Треба підкреслити, що вище згаданий Комітет працює і допомагає в одержанні громадянства теж другим національностям, як полякам, лотишам, литовцям, естонцям, мадярам, югославам, жидам, словакам, та німцям.

Актив цього Комітету для справ громадянства повинна бути прикладом для інших наших осередків. Вона доказує, що динаміка і запал одиниць можуть потягнути за собою і оживити приспані сили. Українці, вже громадяни Америки, можуть свою участю в політичному житті країни в необмежно аміюти хід подій в льокальному і загально-американському маштабі, і можуть навчити деякого з тих, які ці думки не рахуються і хочуть вимазати з історії Укр-Україну думки фальшивої доктрини, що Україна була завжди історичною частиною Росії.

Поза громадськими зайняттями я виконував також усі мої союзові обов'язки. Я був приявний на всіх засіданнях і зборах нашого філядельфійського Окружного Комітету Відділів УНСоюзу. Часто я відвідував Головну канцелярію УНСоюзу в Джерзі Сіті та з членами Екзекутиви обговорював союзові, зокрема організаційні, справи. Я старався наладнати зв'язки з Окружною Управою і тісно співпрацював з його енергійним головою Степаном Гавришем, який завжди міг і може рахувати на мою дбайливу співпрацю і допомогу. Думаю, що у великій, досягненні нашої округи, яка здобула в 1964 році першенство усього УНСоюзу, є чимала моя особиста заслуга. Але про це нехай говорять другі. Закінчую цей звіт в почутті, що минулого року я чесно виконав мої обов'язки головного радного, голови одного з найбільших наших Відділів та рядового союзового діяча.

Звіт головної радної Олени Олек

At the very beginning of the year plans were formulated for the Annual Bowling Tournament in Chicago where the UNA plays a very important role because the trophies are presented by the UNA. This tournament is very highly publicized in this area and is very popular, being announced on the Radio Sports hour and in the papers.

On February 29 I was elected to the Board of the Ukrainian Civic Center, which is one of the Ukrainian National Association homes in our area representing some 14 branches.

On March 1, together with Mr. Steven Kuropas, I attended the annual meeting of Branch #399—The Lions Sports Club—a very active group.

I attended all meetings of the District Committee of UNA Branches of Chicago and participated in the 70th Jubilee Concert of the UNA held on February 23, 1964.

Early in July at the request of the home office, I went out to look at a Moose Lodge Bldg. on the south side, and another building on the northwest side. I thought the building on the south side was a very suitable building for an organization such as ours. However, after calling a meeting of the south side branches, it was decided not do anything about this building.

I tried to do as much as I could to publicize the Taras Shevchenko Dedication particularly to the American born because I feel we have no line of communication with them. At one of our church meetings at St. Joseph's, I had the chairman read all the information to the members present. And, of course, I attended the momentous occasion in Washington, D. C. on June 27, 1964.

During the summer months, I attended a number of meetings with Mr. N. Olek, Chairman of the Chicago District of UNA Branches, together with the secretary, Mr. Nosiewych. These meetings were held on the south side, West, Pullman and Burnside areas in Chicago.

On September 5 thru the 7th, at the request of our home office, I attended the Ukrainian League Convention in Washington, D. C. with Mr. Hussar and Dr. Padoch.

On October 9, 10 and 11, also at the request of the home office, I attended the League of Ukrainian Catholics Convention in Detroit, Mich.

A detailed report of each of the above was submitted to the Supreme President.

On August 7, on the UNA Radio Hour, I made a 5 minute presentation about the UNA.

Due to circumstances beyond my control, I was out of commission for two months, and even at that, by phone, I did all I could to promote the Annual UNA Day banquet which was held on December 5.

After much correspondence and conference calls with Messrs. Hussar, Jula and Lesawyer, I am very sorry that as a member of a committee to organize a National UNA Bowling Tournament we were not able to fulfill this project. Due to conflicting dates along with other reasons, it was decided to postpone this tournament to 1966.

Also, as a member of a special committee appointed to study ways to improve and popularize the "Ukrainian Weekly" we were not able to do very much in this area because in my opinion it is extremely difficult to carry on such a task in view of the fact that the various members of this committee are scattered throughout the United States, in addition to the fact that no budget had been appropriated for the purpose of carrying on this project. Lack of accomplishment in this area on the part of the committee can best be illustrated by the fruitlessness of the efforts of the bowling committee referred to above, where the obstacles are parallel.

This is the 3rd year that I broadcast 5 minutes of bowling news on the last Saturday of every month on a very popular Ukrainian Radio sports hour and the director of this program, Mr. Roman Dublan, introduces me as the Supreme Advisor of the UNA.

I concluded 1964 by signing up 30 new members.

Звіт головної радної Осипи Олінкевич

Рік 1964 був дуже замітним роком не лише тому, що в ньому сповнилося 70 років Українському Народному Союзові, але й тому, що той рік проходив під знаком відкриття пам'ятника патронові УНСоюзу, Тарасові Шевченкові у Вашингтоні.

Окружний Комітет і поодинокі Відділи УНСоюзу жваво приготовлялися, щоби урочисто відсвяткувати цю велику подію. Для мене 1964 рік проходив під цими самими аспектами праці, що і попередні роки: праця в Окружному Комітеті на пості секретарки, як також підготування імпрез 70-ліття УНСоюзу та „Свободи", Союзового Дня, пікніку. Це забрало чимало часу й вимагало чимало зусиль. Крім цього, впродовж біжучого року Окружний Комітет відбув декілька ширших сходин із секретарями та членами поодиноких Відділів, на яких обговорювано біжучі справи і проблеми Округи. Наша Округа відбула зустріч з поодинокими членами Екзекутиви: гол. предсідником И. Лисогором, заст. гол. предсідника С. Куропасем, гол. секретарем д-ром Я. Падохом, з котрими намічено програму і розподіл організаційної роботи в Окрузі.

В днях 5-го і 6-го жовтня 1964 я взяла участь, разом з головним радним Д. Шмагалою та паном М. Бобечко, як представники УНСоюзу у Конгресі Братських Організацій стейту Огайо, який відбувся в Толідо.

Цього року сповнається 25 років від заснування Відділу 240-го УНСоюзу ім. полк. Євгена Коновальця, якого я була співосновницею і першою фінансовою секретаркою. Впродовж цих 25 років Відділ зріс до біля 700 членів і є одним з найбільших Відділів нашої Округи. Праця в Відділі не буде зосереджена, виключно на організаційно-забезпеченевому полі. Очевидно, головною метою членів управи був зріст членства Відділу і загальний його розвиток, але у Відділі поширена була також харитативна ділянка, у формі уділювання помочі хворим членам, а також Відділу, та відвідування хворих. У всіх ділянках громадської роботи наш Відділ завжди був одним із перших. Уділював дотації на культурно-освітні і допомогові цілі як: науковий осередок у Сарселі, місячник „Рідну Школу", будову гайскулу Св. Йосафата, видання обох українських і англомовної енциклопедій, допомога інвалідам, допомога вдові по сл.п. Є. Коновальцеві, п-ні Ользі Коновалець, участь в акції „Мати й Дитина", та багато інших. Обов'язки в Окружному Комітеті, у Відділі, організування нових членів — все це дрібна, муравлина праця, що складається на розбудову Українського Народного Союзу. Одначе це дає замало потрібних успіхів. Нам треба конечно звернути спеціальну увагу на здобуття молоді та розвинути жіночу ділянку в УНСоюзі, яка досі ще зовсім не заторкнена. Також треба допомогти більшим скупченням союзового членства придбати власні доми чи союзові оселі, де можна було б розвинути союзову працю. Шойно тоді можна б ждати бажаних успіхів: 100.000 членів на діямантовий ювілей Батька Союзу.

Звіт головного радного Мирона Куропася

I shall begin my report with a brief summary of my activities during the past year:

1) Organized 10 new members; 2) Attended the 3-day "Secretary's Course" sponsored by the Chicago District Committee in January; 3) Was a guest speaker at the concert celebrating the 70th anniversary of the UNA in Cleveland in February; 4) Represented UNA at UYL-NA Sports Rally in May; 5) Represented the UNA at the Shevchenko Monument unveiling in Washington, D.C., in June; 6) Represented the UNA at the Ukrainian Orthodox League Convention in Minneapolis in July; 7) Taught at the UNA cultural courses at Soyuzivka in August; 8) Initiated and represented the UNA at the UNA-sponsored conference of Svoboda youth page editors in August; 9) Represented UNA at the 30th Anniversary of MUN of Canada in October; 10) Attended the annual UNA Banquet in Chicago in Nbvember; 11) Served on the UNA scholarship committee; 12) Served on The Ukrainian Weekly Committee.

In keeping with my philosophy that a UNA supreme assembly member should take an active part in a variety of Ukrainian community affairs, two non-UNA projects in which I took an active part during the past year were:

1. A six-month discussion on the future of Ukrainian American youth. This running discussion consisted of a talk at the ODWU-UNO conference on youth in June, a series of 5 articles entitled "Where Is Our Youth?" which appeared in Svoboda, The Weekly, participation in the National Ukrainian Teachers Conference in Chicago in November, and numerous talks to church groups, youth organizations, etc.

2. The reactivization of the American-Ukrainian Republican Association of Illinois. From April to November a good portion of my time was devoted to Ukrainian American Republican affairs, both as president of the American-Ukrainian Republican Association of Illinois and as Ukrainian state chairman of the Republican Nationalities Committee.

So much for my activities. Now to the main function of my office, namely, ADVICE.

In my annual reports for the past two years, I have brought up a series of problems which I felt the central office should attempt to remedy. Among other things, I have mentioned:

1) the lack of morale in many of our areas; 2) the reticence of our central office to make full use of the many-faceted talents of our supreme assembly; 3) the incongrous "area" philosophy of our central office regarding the extent of influence of our supreme assembly members; 4) the loss of contact with the grass roots element of the UNA and the almost total lack of initiative in Ukrainian affairs on the local level; 5) our "non-competitive" organizational tools with reference to the total insurance picture in America; 6) the growth of partisan politics in some of our UNA areas; 7) the militant neutralism of Svoboda.

Last year, and the year before, my comments were duly noted, published in Svoboda and filed. The only difference between last year and this year in my opinion seems to be that Svoboda is no longer militantly neutral.

As for morale, the loss of initiative and grass roots contact in our local communities, our non-competitive structure, etc., things have remained pretty much the same. Our central office seems to have only one concern ... that the UNA get more members NOW. This is fine but the central office should also be concerned with the how of the problem. It is not enough to be concerned with quantity. Quality is of importance also. A proper image, dynamic new techniques, etc., is what is being called for here. The reasoning of our central office seems to be that if the methods of the past have brought us 79,000 member in the last 70 years, then the best way to get more members is to intensify these same methods. Intensification means more letters to the secretaries, more pictures in Svoboda, and more travel by our central office executives.

While our need is more ideas, more creative endeavor, more excitement, we're being fed the same old pablum ... contests, picnics, awards, etc.

Above all, the central office often gives the impression of being fearful of discussing shortcomings in public. The reasoning here seems to be: "Lets not discuss lack of morale, the lack of adequate and representative UNA centers, the growth of partisan politics, local summer resorts, etc.,' because we either can't afford these things or, in some nebulous way, such discussion will inevitably hurt the organization."

Unfortunately, the UNA is not growing the way it should. Today, life insurance is America's largest growth industry. It is also a most attractive industry. "It deals in a prized possession of man that never goes out of style—money! It has no inventory problems, no obsolescence, no yearly model changes, no costly outlays for plant modernization or renewal, and no foreign competition to worry about. It has low labor costs (averaging below 20% of the gross income), it supplies an indispensable and universally desirable commodity, delivers unusually high returns on invested capital, is virtually depression proof, and has averaged a growth rate of above 15% annually during the 20th century." The growth rate of certain life insurance companies has been nothing short of phenomenal. Between 1952 and 1962, for example, General Motors, DuPont, and American Telephone produced 229%, 165%, and 161% respective gains for their investors. Three blue chip life insurance stocks, Franklin Life, Government Employees Life, and Connecticut General produced 4,521%, 4,155%, and 1,684% gains respectively. While there are far more federal and state restrictions on fraternal insurance companies, they are not so severe as to negate the possibility of at least achieving a fraction of these gains in the UNA.

For the third year in a row, I have presented what I feel could be a beginning for a rich and vital future. This is not to say that the solutions will come to us overnight. Let's at least discuss them, however. Let's begin to prepare for the future by providing more UNA homes, more summer resorts, dynamic plans for singing up new members, and above all, let's regain our initiative in the Ukrainian community. We're the largest Ukrainian organization in the free world; let's act like it!

Звіт головної радної Марії Демидчук

Рік 1964 був роком ювілейним УНС. Від його заснування минуло 70 років. Всі українські громади, де існують відділи УНС, нашої найстаршої і найбільшої запомогової організації, врочисто відзначили цей великий ювілей Батька-Союзу. Нюйоркська округа, в якій існує велике число відділів, відсвяткувала цей ювілей дуже врочисто, величавим святом в Карнегі Гол, оперою Павла Углицького „Відьма" в формі концерту. Свято влаштував Комітет Відділів УНС на терені Ню Йорку, в якім я займаю пост місто-голови і беру активну участь.

З нагоди 70-ліття УНС Головний Уряд проголосив кампанію за новими членами. В тій кампанії я брала участь і здобула бронзову медалю. Роздача медаль за здобутих членів в нашій окрузі відбулася в червні. З тієї нагоди Комітет влаштував приняття для всіх медале-носців, на якім були гол. предсідник УНС Иосиф Лисогір і головний секретар д-р Ярослав Падох, що проводив тією імпрезою і роздав медалі.

Того 1964 року відбулося відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Вашингтоні, в якім наша округа взяла активну участь. Я в моїй місцевості, Брукліні, де є доволі великий відділ УНС, в якім я секретарюю понад 20 років, я брала участь у збиранні фондів на пам'ятник, як рівнож подбала, що мій 293-ій відділ мав свій автобус до Вашингтону.

Репрезентація

Дня 27 вересня 1964, на припоручення Головного Уряду я репрезентувала УНС на посвяченні Святотроїцької Православної Катедри в Брукліні. В грудні 1964 я репрезентувала УНС на 10-літнім Ювілею одного з найбільше активних відділів СУА в Ню Йорку, ч. 64. Дня 4 лютого 1965, я репрезентувала УНС на святі 80-ліття жіночого руху і 50-ліття УСС в Ню Йорку, влаштованім жіночими організаціями. На всіх тих святах виголосила я відповідні привіти і зложила побажання.

Три місяці тому Головний Уряд УНС проголосив передконвенційну кампанію за членами. Я, як головна радна, включилась в кампанію, здобуваючи досі кількох членів. Тут зазначу, що на терені Ню Йорку праця над здобуванням нових членів дуже тяжка і та округа потребує постійного організатора. Наш Комітет Відділів УНС відбув в тій цілі наради, і призначив відділам квоту та розпочав працю.

Накінець мойого звіту згадаю, що крім праці для УНС, беру живу участь в громадськім житті, працюю в жіночій організації СУА, часто дописую до преси з життя громади, особливо про жіночі імпрези. При кожній нагоді стараюсь ширити добре ім'я УНС, і де виринає потреба — боронио його. В цьогорічній кампанію за розбудову УНС знову вложену багато праці для УНС й стараюся знову придбати ювілейну відзнаку, яку головний уряд запланував для всіх працівників - організаторів за їх заслуги при збільшенні і поширені рядів нашої славної організації УНСоюзу.

(Закінчення на сторінці 6-ій)

IV. ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

(Продовження)

Звіт головної радної Олени Штогрин

Рік 1964 на терені Філядельфійської Округи пройшов під знаком успіху під кожним оглядом.

Кампанія за новими членами дописала, навіть перевищила назначену нам квоту 500 членів.

Склались на це: організаційні поїздки голови Окр. Комітету п. Степана Гавриша, який водночас виконує працю обласного організатора, створення нового Відділу УНС в Редінгу, а найбільше пожвавлення праці серед відділових секретарів. Не було ні одного секретаря чи радше відділу, який не дістав би хоч одного члена в 1964 р. Ціла Округа брала повну участь в організаційній праці, а деякі секретарі таки добре напружили сили, щоб довести кампанію до успішного кінця.

В цій кампанії я також брала чинну участь, здобуваючи срібну відзнаку за 29 приєднаних членів.

На початку року ми провели кілька радіоавдицій про УНС, на яких виступав д-р Галан. На дальші передачі я виготовляла тексти і пересилала заповідачам.

В березні відбулись Окружні Збори, на яких розділено квоту членів по відділам, яку секретарі приняли без ніяких протестів. В програму цих нарад входила підготовка до переведення Окружного Секр. Курсу. Голова п. Гавриш звернувся з проханням до відділових урядників підшукати на місцях людей, які хотіли б взяти участь в курсі, а згодом стати працівниками УНС.

Показалось, що не легко знайти людей до цієї праці.

Курс відбувся 18 квітня при участі переважно відділових урядників. Доповідачами були д-р Падох і п. Сохан.

Святочні наради з нагоди передання медалі о. Грушки за приєднання членів в 1963 р. і спільна знимка зробили помітне враження на учасників і здається вони допомогли в змагу відділових секретарів. Майже всі, які дістали медалі о. Грушки за працю в 1963 р. пожвавили свою працю в 1964 році заслуговуючи собі нові відзначення: золоті, срібні і мосяжні ювілейні відзнаки УНСоюзу. Декорування медалями переводили д-р Падох і д-р Галан.

Дуже успішною імпрезою, яка відбулась 30 жовтня м. р., було 70-ліття УНС, в якій взяли участь старі і молоді піонери і їх діти, які перебирають їх працю і новіші громадяни, які пізнавши значення і заслуги УНС на громадському полі, включились в союзову працю і ведуть її з такою ж посвятою і охотою.

Маркантною точкою програми було відзначення заслужених союзовців, які перебували на постах відділових урядників 20 або більше років, і наділення їх почесними грамотами. Я була одною з відзначених. Вручення грамот переводив гол. предсідник УНС п. Лисогір. Промову виголосив д-р Я. Падох.

В грудні відбулись загальні збори Філядельфійської Округи і вибір Управи на 1965 р.

У зв'язку з цими зборами й імпрезами переведено цілий ряд засідань Управи Окр. Комітету, на яких я все була приявна, як рівнож брала участь у підготові і переведінні імпрез.

Відносно репрезентації наведу важливіші: Я була приявна на концерті з нагоди 70-ліття УНСоюзу в Ню Йорку. З доручення Гол. Предсідника, я репрезентувала УНС не бенкеті з нагоди 40-ліття священства Митрополита Иоана в травні 1964. В жовтні заступала УНСоюз на бенкеті з нагоди 50-ліття вимаршу Укр. Січових Стрільців. В жовтні, на запрошення відд. 383 в Бриджпорт, брала участь в бенкеті, яким вони відзначили 70-ліття УНС і 35-ліття їх парохії. На бенкеті був також приявним п. Р. Слободян і п. Гавриш.

Як секретарка 397 відділу я докладаю багато праці, щоб вдержати його на рівні кращих відділів. Хоч постійно приєдную членів, то убутку 20 літних грамот не легко заповняти.

Виконую багато праці в ділянці суспільної опіки для своїх членів: полагоджую формальности в урядах, допомагаю при здобутті громадянства, висдную старечу пенсію і т. п. Не відступаю також від участи в громадській праці, коли для цього є потреба.

Після звітів членів Головної Ради до звітування покликано адміністраторів „Союрівки", Данила Слободяна і Володимира Кваса.

V. ЗВІТИ УПРАВИТЕЛІВ „СОЮЗІВКИ"

Звіт Данила Слободяна

We, the management of Soyuzivka, welcome this opportunity to speak to you. You have in your hands the final decision and in making decisions you should have the facts and opinions of those closest to the problems of Soyuzivka.

Having been your agent here for the past 13 years I have become known in this community as the "Ukrainian." Consequently, they have made me a Forest Fire Warden, an honorary member of the Kerhonkson Fire Department, and the past year president of the Kerhonkson Lions Club.

Work here is quite a responsibility. We have the lives of people on our hands, to feed them, house them, provide water, heat, and even entertain them. We also have to watch out for their behavior and our property. This is why we have to be present when there are so many people around the pool, tennis courts, or Friday and Saturday nights at Veselka.

Everyone asks each year what is new at Soyuzivka? As you have all seen we have improved our roads again this year, patching holes, widening in places, and hard top asphalting in other places. This was done to prevent the roads from getting worse and costing more to repair later and to prevent accidents. People have slipped and fell on loose stones around Chernivtsi which is why that drive was asphalted.

Each year we have made some capital improvements. We have remodeled rooms not just to make nice new rooms, but because it is more economical to do so. The rooms we have just done in Kiev had old leaking pipes, toilets, broken ceilings, cracked walls, and the maintenance costs of painting them, patching, every year or two would cost more in the long run than remodeling. The first room we remodeled in the Main House, Room 17, was done nine years ago and we have had no maintenance costs since, or the lobby for which we were criticized for putting up formica walls and good quality rugs, has not been painted for 7 years, requiring only washing once a year, and the rug is still in fine condition. When we do improve we buy good materials. Like the Englishman who was asked why he buys such expensive suits replied, "Because I am too poor to be able to buy a new suit every year."

Last year I mentioned that we do some architectural work ourselves. We had an architect draw plans for Kiev in which he left one bath to be shared by three rooms and two other rooms also shared one bath because he said he couldn't find any other way. This year we remodeled Kiev and we ourselves found a way to provide private baths for each room.

These rooms are remodeled because our customers demand it. Just look at our reservation chart and you will find that the new rooms at $90.00 are being booked first. They are taken solidly until August 14th and the $60.00 rooms still have vacancies.

We have evolved a system for changing furniture. When we buy new furniture for new rooms, we put the old furniture into the cheaper rooms and the furniture in the cheaper rooms goes to the help.

You executives made a decision to finish the Recreation Hall. We started in 1963 and we are nearly finished. We think your decision was a good one. As you can see now the Hall looks truly beautiful. Maestro Edward Kozak's pictures visually are teaching our youth the culture of Ukraine, yet he has skillfully tied together our past traditions with a contemporary style. Even Americans who have seen them are impressed with his work. We think it would be good to finish the decoration of the hall with murals on the back walls.

Thanks to a good heating system in the Recreation Hall our floors are in good condition and we are able to use the hall in winter months for large affairs. The fact that Soyuzivka is open all winter and all buildings have some heat we have found they are in better condition than in the years we did not heat at all.

We have tried to keep our expenses down last year, we bought very little equipment. It was necessary for us to buy a new steak broiler, a griddle, exhaust hoods, but we believe we have reached the point where we have nearly all the equipment that is necessary in our kitchen. With all this equipment we can handle more people, get good production and serve good food.

Each year the tax assessors try to increase our assessment. This year I used the statement of our C.P.A. to keep our taxes down.

We did get some action on our road. Speaking with the town supervisor, I was able to convince them of the danger on the road leading to Soyuzivka, consequently you can see how they have widened the road before and after the bridge and cleared obstructions so you can see across the curve. What I really wanted was a new two lane bridge and the curve entirely eliminated.

Many think we managers work hard only during the summer season. But I tell you truthfully we work harder physically before and after the season. Every week-end after season, even though it is a small group, we have to get rooms, supplies, prepared for the week-end, stay up late Thursday night for the Lions Club which meets here for dinner, stay up late again Friday nights as guests come in, check in guests on Saturday, open the gift shop, open the bar, many times prepare the evening's affair, help in the kitchen, help waitresses, bartender, then run after the wishes of guests who want an iron, an extra pillow, an extra bed, a glass of tea, an alkaseltzer and many other things.

With all our problems you may ask, "Is it worth it?" Well, I remember how we began Soyuzivka, how we grew, how we are helping our members and Ukrainian organizations who come here, and when they tell us or we read their many many letters of thanks which we have on file, I forget everything else and conclude that the Ukrainian National Association is doing a fine thing for Ukrainians at Soyuzivka.

Звіт Володимира Кваса

Пане Голово, Хвальний Уряде, Контрольна Комісіє та Шановні Радні!

Минув уже рік від мого останнього звіту про діяльність Союзівки. За цей час небагато змінилося в наших оборотах, бо ми досягли нашого верха, зате вигляд, удогіднення та обслуга Союзівки змінилася, і то позитивно.

Загальний оборот за 1964 рік виносив $249.673.37, — порівнюючи до останнього року менше на $5.734.10.

Причини цього були такі:

1. Зимові великі свята, як Новий Рік, День Вашингтона, Меморіял Дей, випадали серед тижня і тому не було „довгих вікендів". 2. В останньому тижні червня відбулося відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні; в тім часі ми кожного року вже мали багато гостей.

Наші гості брали участь у відкритті пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні і хоч ми втратили бизнесово, раділи, що маємо таких свідомих гостей, що які замість відпочивати, поїхали на відкриття пам'ятника.

Не буду повторювати цифри обороту Союзівки, тому, що Ви вже чули звіт касира п. Слободяна.

Додати можу, що ми, крім цього, зібрали суму $2.174.63 під час Богослужень в католицькій каплиці св. Володимира і цю суму передали до Всч. Єпископа Йосифа Шмондюка.

В православній каплиці збірка становила $152.41, і цю суму ми переслали до Всч. Владики Мстислава.

Цього сезону ми передбачаємо оборот в сумі $265.000.00.

Багато ми вже не можемо побільшити обороту, бо ми не маємо більше кімнат, якщо збільшуємо наш торг, то це поза сезоном.

Зате розходи, як тамтого так і цього року, збільшуються, а це — „мінімум" платні робітників, іншуранси, та податки.

Спеціяльно харчі подорожіли й далі дорожіють і тому ми були змушені дещо підвищити ціни на 1965 рік. Річ ясна, ця підвишка далеко не дорівнює оплатам інших рівнорядних готелів, але ми є організацією, яка має іншу ціль, крім бизнесу. Ми стараємося давати добрий і свіжий харч, вигоди та культурну солідну обслугу для наших гостей. Гості можуть оглядати нашу кухню та харч, який ми приготовляємо кожночасно.

Цього року запровадимо нову систему під час обіду в гарячі дні: наші гості не мусітимуть йти до їдальні, а зможуть їсти коло басейну і тим самим заощадять час і користатимуть зі соняшних днів.

Наша оселя стала вліті центром молоді, а заразом центром вакаційним.

Щонеділі маємо Богослуження католицькі та православні, на які приходять люди, і то не тільки гості Союзівки, а також з околиць. В суботи маємо забави і високомистецькі імпрези під проводом маестра Задорожного.

Відбуваються у нас різні з'їзди, конвенції, весілля та спортові турніри, на які приїжджає молодь не тільки з Америки, а також з Канади.

Тепер вже відбуваються Богослуження, програми і забави не тільки в часі літнього сезону, але також на більші вікенди поза сезоном.

Про курси українознавства і дитячу оселю не буду говорити, бо Ви самі знаєте їх значення.

При цьому це все за мінімальні ціни. За курс українознавства оплата виносить $120.00, а в дитячій оселі за дитину — $30.00. В інших на подібному поземі таборах діти не мають такої вигоди, як наші, і оплата їх виносить $90.00 тижнево і більше. На наші програми ми не побираємо за вступ, тому що нашою ціллю є притягати молодь на українські програми, ми тільки збираємо в суботи $1.00 при брамі за паркування і уживання нашого устаткування.

Подібна справа мається з Богослуженнями, де ми самі покриваємо кошти, зв'язані з Богослуженнями.

Шановний Уряде! Ми думаємо, що Ви добре це розумієте, але дехто підносить справу, щоб Союзівка покривала сама всі кошти не тільки готелеві і культурні, а також інвестиції. Певні речі нам незрозумілі. З одного боку Ви вимагаєте, щоб ми покривали все, а з другого бажаєте, щоб ми давали добрий харч та обслугу на поземі першоякісних готелів (самозрозуміло гості цього також вимагають), і це все за низькі ціни. Притому не ухвалюєте побудувати більше кімнат, щоб ми при більшому обороті і майже при тім самім персоналі збільшили наш прихід.

Якщо ми поставимо Союзівку тільки на бизнес, то зможемо покрити кошти також інвестицій, але тоді розминемося з нашою ціллю.

Тому просимо Хвальний Уряд взяти під увагу наші пропозиції з попереднього року, щоб побудувати більше кімнат, побільшити дитячу оселю і тим самим курс українознавства.

При збільшенні числа кімнат було б можливим мати конвенцію УНС на Союзівці, і тоді значні суми грошей залишилися б у наших руках, а не в чужих; при тому й делеґати заощадили б гроші при наших мінімальних цінах.

Ми дуже добре розуміємо, що УНСоюз не має грошей на цю ціль, але ми мусимо щось зробити, бо може бути запізно.

Накінець мого звіту дозволю навести два приклади:

1. Під час бенкету студентів курсу українознавства Йосиф Класник, батьки якого уроджені в Америці, а мама не є з походження українського, заявив: Я перед курсом не знав у дійсности, хто я є, аж приїхав на Союзівку і відкрив очі. І продеклямував вірш Тараса Шевченка. Всіх присутніх це зворушило.

Другий випадок: Міс Америка, Мішель Метрінко, бувши у нас на великодніх святах, захопилася нашою традицією і написала на своїй знимці для „Союзівки": Те що я тут бачила, збудило в мені почуття мого українського походження.

У нас в сезоні працює 60 студентів з різних стейтів, навіть з Флоріди і Невади. Ми їм помагаємо не тільки фінансово, але й духово.

УНСоюз видав уже багато грошей на цю ціль, і тому просимо й тепер не жалувати грошей на інвестиції в Союзівку, бо за нами є молодь, а це буде наша найкраща інвестиція в будучності Українського Народного Союза.

Після зложення звітів управителів „Союзівки" головний предсідник о год. 6.30 вечора відклав наради до наступного дня, год. 9 ранку.

Другий день нарад

Вівторок, 18 травня 1965 року. Рання (третя) сесія.

У вівторок 18-го травня 1965-го року, о год. 9.25 ранку гол. предсідник відкрив ранню (третю) сесію річного засідання у його другому дні нарад. На порядок прийшло звітування Головної Контрольної Комісії, як цілости та поодиноких її членів.

VI. ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

Звіт Контрольної Комісії відчитав її предсідник д-р Володимир Галан, а його доповнювали, відчитуючи поодинокі частини звіту, члени Контрольної Комісії: Петро Пуцило, Іван Кокольський і Іван Іванчук.

Хвальний Уряде:

Головна Контрольна Комісія УНС відбула контролю майна і діловодства УНС в днях 11 - 18 квітня 1965 р. в повному складі, себто В. Галан — предсідник, В. Косар — місто-предсідник, П. Пуцило — секретар, І Кокольський та І. Іванчук — члени. Присвячено один день, 14 квітня, на перевірку Союзівки.

Контрольна Комісія стверджує, що усі цифри подані у звітах предсідником, містопредсідником, касиром, секретарем та адміністратором Союзівки є правдиві і точні і вони відзеркалюють життя та фінансовий стан нашої установи та рух її членства.

Згідно з постановою послідного річного засідання Уряду УНС та в порозумінні з Екзекутивою, Головна Контрольна Комісія договорилась з фірмою заприсяжених публічних рахунковців (сертіф. Паблік Еккаунтентс Ернест і Ернест), які перевели контролю УНС і видали свій звіт. Для зменшення коштів контролі рішено відбувати засідання Головної Контрольної Комісії тільки раз на рік (не два рази), а заощаджені гроші зужити на звіт заприсяжених публічних рахунковців. Тим самим головна Контрольна Комісія могла звернути свою більшу увагу на провірку життя нашої організації та з цеї праці подати Вам слідуючий звіт:

ЗВІТ З КОНТРОЛІ РЕКОРДОВОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

До звіту рекордового секретаря додамо лише залучені табелі з руху членства, які виказують число членів з 31-го грудня 1964 р. на 75,573 активних членів і 8,841 не активних членів, разом 84,414.

Рекорди Рекордового Відділу виказують, що рух членства в УНСоюзі за час останніх 4 років був наступний:

З кінцем 1960 р. було ст. членів 48.992, дітей 24.851, разом 73.843
У 1961 р. прибуло ст. член. 532, прибуло дітей 681, разом 1213
У 1962 р. прибуло ст. член. 140, прибуло дітей 82, разом 222
У 1963 р. прибуло ст. член. 654, убило дітей 324, разом 330
У 1964 р. прибуло ст. член. 289, убило дітей 324, разом 35
З кінцем 1964 р є: ст. членів 50.607, дітей 24.966, разом 75.573

Активних членів в УНСоюзі є з кінцем 1964 року	75.573
а неактивних членів	8.841
тобто разом усіх членів	84.414

З цього виходить, що на протязі останніх 4 років УНСоюз збільшився на 1615 повнолітніх членів, та збільшився на 115 дітей. Разом УНСоюз збільшився на 1730 членів, коли брати до уваги, що з кінцем 1960 р. УНСоюз налічував 73.843 членів, а з кінцем 1964 р. число членів становить 75.573.

УНСоюз нараховує 486 відділів, в тому 54 відділи у Канаді. Ці відділи є розміщені в ось таких стейтах (провінціях), та в ось таких кількостях:

Арізона	1	Норт Дакота	1
Каліфорнія	2	Огайо	29
Коннектикат	17	Ореґон	1
Делевар	2	Пенсилвенія	140
Дистрикт оф Коломбія	1	Ровд Айленд	7
Флорида	1	Вашинґтон	1
Іллиной	33	Вест Вірджінія	3
Індіяна	5	Вискансин	3
Кензас	1	Вайомінґ	1
Мериленд	7	Алберта, Канада	3
Месечюзетс	11	Брітіш Коломбія, Канада	2
Мишиґен	11	Манітоба, Канада	3
Міннесота	4	Онтеріо, Канада	33
Мізурі	4	Квібек, Канада	8
Небраска	3	Саскачеван, Канада	4
Ню Гемпшір	1	Нова Шкотія	1
Ню Джерзі	61		
Ню Йорк	80	Разом відділів	486

ЧИСЛО ЧЛЕНІВ В ПООДИНОКИХ КЛЯСАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СУМИ ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

ДЕПАРТАМЕНТ ДОРОСЛИХ

У давньому роді забезпечення	126	членів	на $	108.000
У забезпеченні до 70 р. життя	412	"	на	306.000
У забезпеченні на 20 „пеймент лайф"	16.016	"	на	13.277.750
У Забезпеченні на 20 „ендавмент"	11.132	"	на	8.960.750
У забезпеченні на ціле життя для нових членів	12.299	"	на	9.437.561
Молод. Е-18 в дорослих	2	"	на	1.500
У забезпеченні на ціле життя для давніх членів	6.310	"	на	5.366.950
У забезпеченні „Р-65"	925	"	на	953.500
У забезпеченні „Е-65"	1.305	"	на	1.729.500
Подвійне забезпечення до 60 року життя	355	"	на	659.000
Акцидентове забезпечення	1.725	"	на	8.625.000
У департаменті Дорослих є разом забезпечених	50.607	членів	на	$49.425.511

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

У першій клясі до 18 р. життя	1.578	Дітей	на	1.094.000
У другій клясі до 70 р. життя	312	"	на	112.267
У третій клясі до 16 року „ендавмент"	228	"	на	22.800
У клясах Р-20 „пеймент лайф"	8.780	"	на	6.780.500
У клясі Е-20 „ендавмент"	9.193	"	на	6.476.250
У клясі Е-18 „вивінувальне"	4.640	"	на	3.921.000
У клясі Р-65	111	"	на	106.000
У клясі Е-65	124	"	на	113.000
У молодечім Департаменті є разом забезпечених	24.966	дітей	на	$18.625.817
Усіх членів в УНСоюзі є разом забезпечених	75.573		на	$68.051.328

I. СТАН І РУХ ЧЛЕНСТВА ЗА 1964 РІК

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ

В дні 1-го січня 1964 р. було повнолітніх членів	50.318
Прибуло за 12 місяців	4.085
Разом	54.403
Відійшло за 12 місяців	3.796
Залишилося	50.607
Значить, що за останній рік УНСоюз збільшився у повнолітніх членах на	289

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

В дні 1-го січня 1964 року було всіх дітей	25.290
Прибуло за 12 місяців	1.887
Разом	27.177
Відійшло за 12 місяців	2.211
Залишилося	24.966
Молодечий Департамент зменшився за останній рік на	324
Обидва Департаменти разом мають членів	75.573

РУХ ПОВНОЛІТНІХ ЧЛЕНІВ ЗА 1964 РІК	Всіх	В Канаді
З початку січня 1964 року було повнолітніх членів	50.318	4472
У 1964 році: прийнято нових	2.998	392
прийнято з переступними листами	430	20
прийнято з інших кляс	70	16
прийнято наново	545	49
прийнято до повнолітніх з молод. клясами	42	4
Разом	54.403	4953
У 1964 році: суспендовано	1.009	118
відійшли з переступними листами	427	25
відійшли до інших кляс	70	16
відійшли зі зворотом у готівці	444	41
відійшли на безплатне продовження	15	—
відійшли на виплачене забезпечення	683	29
відійшли з виплаченим забезпеченням	413	145
померли	735	24
Разом	3.796	401
Відіймивши 3.796 від 54.403 — дістанемо загальне число повнолітніх членів з кінцем грудня 1964 року	50.607	4552

РУХ ЧЛЕНІВ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМИНТУ ЗА 1964 РІК		
З початком січня 1964 року було всіх дітей-членів	25.290	2646
У 1964 році: прийнято нових	1.400	129
прийнято з переступними листами	154	4
прийнято з інших кляс	31	7
прийнято наново	302	29
Разом	27.177	2815
відійшли з переступними листами	147	3
У 1964 році: суспендовано	585	55
відійшли до повнолітніх членів	133	1
відійшли до інших кляс	31	7
відійшли на безплатне продовження	—	—
відійшли із зворотом у готівці	307	41
відійшли з виплаченим забезпеченням	587	140
померли	12	—
відійшли на виплачене забезпечення	367	15
відійшли до повнол. з молод. клясами	42	4
Разом	2.211	266
Відіймивши 2211 від 27.177 — дістанемо загальне число дітей-членів з кінцем грудня 1964 року	24.966	2549

(Продовження в наступному тижні)

Іван Зазворський переобраний на голову Лігай-Велійської Союзової Громади

Аллентавн, 6-го червня — Тут в залі Українського Парохіяльного Центра відбулись Загальні Збори Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу Округи Аллентавн. Збори відкрив відомий Союзовий та громадсько-суспільний діяч і довголітній голова округи Іван Зазворський. З'ясувавши присутнім ціль зборів, він попросив вибрати президію, яка б перевела збори. Присутні одноголосно вибрали на голову президії інж. Осипа Клисяка і на секр. Василя Камінського.

Подякувавши за довір'я, голова президії попросив уступаючу управу до звіту з проведеної діяльности. За управу Округи зложив вичерпний звіт голова Іван Зазворський. На вступі він підкреслив, що Комітет докладав всіх зусиль, щоб успішно закінчити ювілейний Союзовий рік. Він з приємністю говорив і про це, що вся Союзова громада брала участь і в громадсько-суспільній праці. Багато часу присвячено приготованням Шевченківського концерту, а відтак поїздці на відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. З гордістю говорив голова і про влаштований округою величавий бенкет в листопаді з нагоди 70-ліття Батька Союза. По звіті голови вив'язалась дискусія, по якій приступлено до вибору нової окружної управи, до якої ввійшли Іван Зазворський — голова, Стефан Колодруб — заст. голови, Анна Гарас секретар і Василь Камінський — касир. Контрольну Комісію вибрано в складі: Анна Пипюк — голова, Іван Драбик та Анна Колтонюк — члени.

Голова президії інж. Клисяк представив зібраним головного промовця на ці збори — Степана Гавриша, який глибоко проаналізував здобутки Союзу за минулий час. Він багато уваги присвятив насвітленню фактів про те, яку важливу ролю відігравав Союз і відіграє тепер в суспільно-громадській і господарській праці нашої заморської Батьківщини. Не менше уваги він присвятив і організаційній ділянці. Він ствердив, що округа не виконала вповні призначеної квоти для неї головною канцелярією, бо на 125 членів, яких повинна була приєднати, здобула — 59. При цьому він підкреслив і те, що 1964 рік був кращим чим 1963 тому, що тоді округа здобула лишень 45 членів. Він проаналізував індивідуально діяльність кождого відділу та й намітив перед ними їхні передконвенційні завдання. На закінчення своєї доповіді Степан Гавриш під оплески численно зібраних прияв-них, вручив ювілейні Союзові відзнаки для заслужених діячів округи, медалі одержали: секретарка 47 відділу Анна Гарас за приєднання 15 нових членів, Іван Зазворський — голова округи і секр. 147 відд. та Стефан Колодруб — секр. 137 за приєднання по 12 нових членів. Приймаючи почесну відзнаку, голова округи сказав, що йому дуже подобалась золота медаля, яку носить обласний організатор і тому він доложить всіх зусиль і приєднає в передконвенційному році 50 нових членів, щоб одержати таку саму медалю. Після того відбулась оживлена дискусія на загальні та місцеві союзові теми, в якій забирали голос старі союзові ветерани, такі як панове Климинишин, Колтунюк, Колодруб, Драбик і інші. Дискутанти живо інтересувались плянами Союзу на майбутнє і обговорювали 26-ту Союзову конвенцію.

До зібраних промовив і голова президії інж. Клисяк і подав до відома, що заходом громадського комітету 18 липня відбудеться на Оселі Ольжича велика маніфестація з нагоди проголошеного тижня Поневолених Народів. Він закликав, щоб всі відділи активно взяли участь в цій Маніфестації. Він закликав зберігати всі архіви й бібліотеки по місцевостях як найбільшу цінність. Пригадав і те, що московсько-большевицькі сатрапи, понищивши Божі храми на Україні, тепер взялись до нищення решти наукових цінностей, як це зробили з навмисним підпалом Головної Української Бібліотеки в Києві.

Збори закінчив нововибраний голова округи Іван Зазворський, дякуючи присутнім за довір'я і запевнив представника Союзу, що доложить всіх зусиль, щоб округа якнайкраще вив'язалась з обов'язків, — наложених на неї.

В зборах взяло участь 25 осіб, які репрезентували 9 місцевих відділів, які нараховують разом понад 1400 членів.

Степан Гавриш

● **В Оксфордському університеті в Англії** відбулась дискусія на тему американської політики в Південному В'єтнамі. Як дискутанти брали участь м. і. британський міністер закордонних справ Майкел Стюарт і кол. американський амбасадор в Об'єднаних Націях та в Південному В'єтнамі — Генрі Кебот Ладж.

Про приємну несподіванку в Рочестері, Н. Й.

Тутешній Відділ УККА не спить. Недавно вистарався для нас постійні щотижневі радіові авдиції а 16-го травня заскочив нас приємною несподіванкою.

Була це перша (в Рочестері) українська телевізійна передача присвячена Т. Шевченкові. Тривала вона півгодини. На її зміст зложилися: промова конґресмена Ф. Гортона і вияснення до окремих точок голови Відділу, адв. В. Андрушина, виступ чоловічого хору „Сурма", мішаного хору „Гомін" і танцювальної групи „Верховина".

Поява хору „Сурма" в чорних, вечорових одягах зробила імпозантне враження. Вже по перших словах відспіваного „Заповіту" було видно, що це вишколені співаки, деякі з них солісти від ряду літ — цілість: зіспіваний хор.

Виступ хору „Гомін" у мальовничих народних строях переніс думки глядачів у рідні сторони.

Слідно було вклад великої праці дириґента, проф. Гордія, щоб із членів видобути якнайкращі осяги.

Чи не найбільше вдатною точкою програми був виступ танцювальної групи „Верховина", особливо кінцевий її танок під заг. „Запорожці і степу". Було дуже приємно дивитися на тих молодих хлопців, як вони з вервою та неменшим вишколом звивалися по залі мов ті метелики вимахуючи зручно шаблями жуть бути горді із свЦ

Вони самі та їх учитель, балетмайстер Яр. Кужіль, можуть бути горді, із своїх осягів. Я малощо не заплескав у долоні, забуваючи, що я не в театрі, а перед телевізійним полотном..

Ще треба згадати, що між точками глядачі могли видіти кількакратно мапу України.

Немає найменшого сумніву що описана вище імпреза, сфінансована п. інж. Марком Лонкевичем, власником будівельного підприємства, зробила багато для нашої справи.

Петро Зубрицький

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Перша зустріч Українських Ветеранів Східньої Канади

На світлині Президія Зустрічі Україн. Канад. Ветеранів (зліва направо): Павло Харидчак, Лев Коссар, В. Зарицький, М. Садовський, М. Барецький, Д-р Ф. Мартинюк, В. Гузар, Д. Бужанко.

У змислі повного Об'єднання всіх Українських Ветеранів у Канаді, — з рамени Союзу Українських Канадійських Ветеранів (СУКВ-ЮКВА) відбулася в Українському Народному Домі в Торонті 22 і 23 травня, Перша Зустріч Українських Ветеранів Східньої Канади для вибору екзекутиви — Управи СУКВ на східню Канаду. В цих днях відбулися два окремі З'їзди: а) Союзу бувших Українських Вояків (СбУВ) в домі Української Православної Громади, 404 Беверст вул. і б) Братства Карпатських Січовиків (БКС). Перша зустріч почалася в суботу в год. 10 рано реєстрацією делеґатів, яку проводив секретар Організаційної Комісії сот. Іван Юзик, організатор СУКВ.

22 травня вечором в УНДомі відбувся ветеранський Бенкет, який почався молитвою о. капеляна С. Хабурського а проводив ним д-р С. Росоха. Привітальне слово сказав ген. М. Садовський і гість з Шикаґо майор В. Зарицький. Промовляли і представники ветеранських організацій.

23 травня, год. 10 ранку відбулося зложення вінка під Пам'ятником Невідомому Воякові

З'ЇЗД СУКВ СХІДНОЇ КАНАДИ

23 травня о год. 3 по пол. в Українському Народному Домі, відбувся Установчий З'їзд Союзу Українських Канадійських Ветеранів Східньої Канади. З'їзд відкрив голова Організаційної Комісії д-р С. Росоха, а проводила ним Президія в складі: сот. М. Барицький (Содбури), голова, д-р Ф. Мартинюк (Гемілтон), Д. Бужанко (Ст. Кетерінс), заступник і В. Гузар та П. Харидчак — секретарі. З'їзд вшанував пам'ять померлих українських ветеранів і вислухав доповідей: д-ра С. Росохи про „ціль і завдання Союзу Українських Канадійських Ветеранів", ред. Лева Коссара про „Канадійську Раду Народного Мистецтва" у зв'язку із 100-річчям державности Канади та організатора СУКВ сот. І. Юзика „Спостереження з ветеранського терену". По запитах і дискусії З'їзд вислухав звітів комісії. По дискусіях над звітами вибрано до Управи СУКВ на Східню Канаду таких осіб: Лев. Кардинал, старшина - летун Канадійської Армії, Володимир Гузар, чл. Управи Братства І. Дивізії Української Національної Армії, д-р Степан Росоха, голова Центрального Проводу Братства Карпатських Січовиків, інж. Микола Кошик, голова Товариства кол. Вояків УПА, д-р Степан Булак, голова Братства Українських Січових Стрільців майор Іван Липовецький, голова Генеральної Управи Союзу бувших Українських Вояків, інж. Михайло Селешко, секретар Головної Управи Української Стрілецької Громади, Осип Жигар, голова Об'єднання кол. Вояків УПА, інж. А. Бабич і проф. С. Бріль, Торонто, д-р Ф. Мартинюк, Гемільтон, Д. Бужанко, Ст. Кетерінс, М. Німчук, Віндсор, М. Барицький, Содбури, М. Яремчук, форт Вілям, Йосиф Слюсар, Лондон, Онт., В. Кирилюк, Оттава і В. Вікарчук, Монтреал.

По внесках і дискусії, схвалено резолюції і цілий ряд постанов З'їзду.

Цей перший З'їзд СУКВ Східньої Канади був діловий і успішний та закінчився відспіванням національного гимну.

Іван Юзик,
секретар орган. Комісії

НА ПАШНІ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

КАТЕРИНКА ГРАС...

Які обов'язки управи колгоспу? Про це читаємо в „Молоді України" з 22 травня в кореспонденції з Одещини:

Займатися кукурудзою, стягувати молодь у ланки, телефонувати до статистичного відділу про гектари засівної площі, рапортувати про врожайність . . .

В МЕНЮ Є, А НАСПРАВДІ — НЕМА

Водії автомашин, яким захотілося пообідати чи підвечеряти, минають Чутово, Лохвицю, Пирятин, не поспішають до Лубень . . . — пише з Полтавщини кореспондент журналу „Україна" Василь Говор ч. 4 ц. р.

Що ж таке? „Ох, — читаємо дослівно, — у скількох ще наших, скажемо офіційно, підприємствах громадського харчування буває майже так, як ото писав поет Твардовський! „Вродє, значит, кормят? По какой же нормє?" — питає Василь Тьоркін. А відповідь ось:

„По особой. Поясню
Постановку эту:
Обозначено в меню,
А в натурє нєту . . ."

АЙНШТАЙН З ПЕРСПЕКТИВИ ДЕСЯТЬОХ РОКІВ

Закінчення зі стор. 2-ої

хоч він мав велику пошану до етики, захованої в біблійній традиції, трактував цю етику як найвищий вираз людської, а не Божої науки. І хоч сам признавався до ближче неокресленої „космічної релігії", так далеко не відрізняв релігійного піднесення від людських зворушень, що глибокі внутрішні дізнання наукової творчости вважав за рівнозначні з містичними захопленнями.

І в цьому був Айнштайн вповні дитиною XIX сторіччя, так, як і в своєму поганському гуманізмі. Особисто скромний, може аж занадто скромний, він у такій мірі легковажив матеріяльні добра, що одного разу, коли отримав чек на 1500 долярів, ужив його як закладку до книжки, яку читав, аж врешті згубив його. Свідоцтвом простоти Айнштайна є такий випадок: Дівчинка з Прінстону, довідавшись, що поблизу мешкає великий математик, пішла до нього, щоб допоміг їй розв'язати домашню вправу. А коли після того батьки робили їй з цього приводу докори, відповіла: „Цей старий пан був дуже вдоволений і вияснив мені задачу значно краще, як мій учитель".

Гуманізм Айнштайна був подібний, як дві краплі води, до так добре знаного західньоевропейського гуманізму. Він інтервеніював усюди там, де йому видавалося, що дістьcя кривда людині, з признанням заявляв, що католицька Церква від самого початку протестувала проти гітлерівських переслідувань, але водночас апробував окупацію четвертини Европи Росією вважаючи, що зробила це вона в цілях „самооборони".

На тлі цього „гуманізму" виріс і принципіяльний пацифізм Айнштайна, від якого відійшов він тільки один раз, написавши в серпні 1939 року відомого листа до Рузвелта з пропозицією, щоб ЗДА приступили до праці над атомовою бомбою. І хоч пізніше, після вибуху в Ґірошімі, пробував умити руки, однак у квітні 1953 року виразно признався, що істотним мотивом його листа до Рузвелта був страх, щоб Німеччина перша не випродукувала атомової бомби.

Цей страх Айнштайна, що виріс безумовно на ґрунті його солідарности з переслідуваними в Німеччині жидами, не прийшов до слова тоді, коли постала небезпека, що москалі матимуть водневу бомбу раніше, ніж західній світ. Зовсім навпаки, він кинув свій авторитет на терези тих, які за всяку ціну намагалися запобігти праці американців над водневою бомбою.

В останніх роках можна завважити в науковому світі тенденції, започатковані ще в гітлерівській Німеччині: применшити наукові заслуги Айнштайна. Навіть такий безсторонній автор, як Вітакер, намагається теорією релятивности приписати радше Льоренцові і Пуанкаре, інж. Айнштайнові. Немає сумніву, що Айнштайн багато зачерпнув від них обох. Але його велич засновується на тому, що він ті розпорошені ідеї пов'язав в єдину логічну систему з такою могутньою силою арґументів, що змусив увесь науковий світ покинути перестарілу механіку й прийняти нову. І ця заслуга Айнштайна, так як і його безсумнівний вклад у сучасні квантові поняття, стане певно навпоперек усім намаганням применшити його велич.

Обсервуючи життя і наукову діяльність Айнштайна, складається враження, що оглядаємо старогрецьку трагедію, в якій герой безуспішно бореться з ворожими наслідками його власного, гарного чину. Айнштайн, який власним вирішальним вкладом у фізику вивів її на шлях індетермінізму, присвятив більше ніж половину своєї наукової діяльности поборюванню власне того, що було логічним наслідком його власних теорій.

Важко обігнатися від враження, що Провидіння вибрало Айнштайна, щоб своєю теорією повів людську наукову думку на нові шляхи. Щоб це зробив він усупереч тому, що глибоко до кінця життя коренилося в його власній підсвідомості, і щоб цим причинився до визволення людської думки з кайданів матеріялізму XIX сторіччя. І в цьому — поза безсумнівно переломовим його вкладом у фізику — непроминальна велич Айнштайна.

(Кінець)

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

У БРЮССЕЛІ В БЕЛЬГІЇ ВІДБУВАЄТЬСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ міністрів шістьох членських держав Европейської Економічної Спільноти над здійсненням плянів щодо спільної сільсько-господарської політики, фінансування її, збуту і т. п. Французький президент де Ґолль наполягає, щоб це сталося до 30 цього місяця — Західня Німеччина буцім-то готова принести в цій справі грошові пожертви у висоті 850 мільйонів дол., якщо воно тільки промостило б шлях політичному з'єднанню Західньої Европи, якому противиться де Ґолль.

ВОЛОДАР МОНАКО, КНЯЗЬ РАЙНІС III, ЗАГРОЗИВ арґентинсько - грецькому мультімільйонерові Арістотелеві Онассісові, власникові 52% удїлів в концерні, який відає більшістю публічно-ужиткових влаштувань в Монако, — як парки, шляхи комунікації й відоме касино гри, — що Монако націоналізує (удержавить) всю ту власність, якщо Онассіс не візьме участи у фінансуванні нових влаштувань для пожвавлення туристики. Онассіс, один з найбільших у світі приватних корабле-будівничих, заінтересований більше у будуванні люксусових мешкальних будинків, аніж нового тунелю, місцевої залізнички, поширення пристані і т. п.

Замість квітів на свіжу могилу Незабутньої

бл. п. ОЛЕНИ з Лопатинських БУРАЧИНСЬКОЇ

складаємо 10 долярів на Фонд „Мати і Дитина".

Ірина і Юліян НАНАССИ

Замість квітів на свіжу могилу, Дорогого нам Земляка й Приятеля

бл. п. проф. ДМИТРА ЯНКІВСЬКОГО

складаємо 20 долярів на НТШ.

Д-р Михайло ЛОБОДЯК і дружина НАДІЯ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 16-го червня 1965 року в Ню Йорку, відійшла від нас у Вічність наша Невіджалувана ДРУЖИНА, МАТИ і БАБЦЯ

БЛ. П. СТЕФАНІЯ СТЕТКЕВИЧ

ПАНАХИДА відправиться в п'ятницю 18-го червня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 19-го червня 1965 р. в 9-ій год. ранку з похоронного заведення П. Яреми до церкви св. Юра при 7-ій вул., де буде відправлена СЛУЖБА БОЖА, а звідси на Holy Gate Cemetery.

муж — ОСИП
дочка — ЛІДІЯ та зять ГРИГОРІЙ АНДРУСИШИН
внуки — ЛІДІЯ і ЛЮБА

СПОРТ

Редагує: В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

Першість футболу ЗДА на рік 1965 буде вирішена у великому фіналі гор за Чашу ЗДА, в якому зустрінуться дружини Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку і Німецького Спортового Клюбу „Ганза" із Шикаго. Змагання в Ню Йорку визначені на 27-го червня. На ці змагання Управа УСК-у вже має у передпродажу квитки, які можна набути в домівці УС-Клюбу у вечірніх годинах. Дата змагань цих двох кандидатів на чемпіона ЗДА у Шикаго ще не устійнена. Неділя, 27-го червня є вільна в Ню Йорку від всіх інших футбольних імпрез, в тому і від змагань Міжнародної Футбольної Ліги.

Турнір відбиванки за першість СУАСТ-Схід дружин чоловіків і жінок відбудеться в суботу, 26-го червня в залі Рікреейшен Сентер при 201 Вайтгед евню у Савт Рівері, Н. Дж. Зголошення приймає ланковий відбиванки СУАСТ-Схід на адресу:

Dr. M. Snihurowycz, 1 Goodwin St., New Haven, Conn., телефон: 469-9707 (Area Code 203).

Господарем змагань є Білоруський СК „Ньоман", а їх керівником ланковий відбиванки СУАСТ-Схід.

* *

„ЛЕВИ" — „ОЛІМПІКС" 2:2 „КРИЛА" — „ЮТС" 2:0

Шикаго, 6-го червня. — У п'ятих змаганнях весняного сезону зустрілися „Леви" з теперішнім лідером Вищої Дивізії. Ці змагання за провід Дивізії закінчилися щасливо нерішеною, якою вдоволилися обидва суперники. Після першої півгри, в якій греки перемагали, граючи з вітром, симпатики „Левів" сподівалися їх перемоги, коли вітер став союзником „Левів". Тим часом греки перші здобули двоє воріт до 60-ої хвилини гри, в тому один з карного. Коли „Леви" почали наступати, греки вдалися до гри на час та до фавлів. На 75-ій хвилині Буш здобув перші ворота для „Левів", а за п'ять хвилин перед кінцем Лінартович вирівняв рахунок стрілом головою з подачі Ноги, який бив вільного. В останніх хвилинах мали „Леви" нагоду здобути переможні ворота, але і греки підходили під ворота „Левів".

Склад „Левів": Банах, Еліяшевський, Форович, Полюхович, Крат, Бульба, Нога, Батиста, Буш, Януш(Лінартович, Дляз і Стахровський.

Резерва „Левів" виграла вкомер 1:0 з резервою „Олімпікс". Юнаки „Левів" програли 0:5 з однолітками польських „Ігелс", які є стейтовими чемпіонами. Гарно писалися „левенята", здобуваючи нерішену 1:1 з доростом мехіканців, дружиною, яка була минулорічним чемпіоном Ліги Дорости. Одинокі ворота для „Левів" здобув Петренко.

Сумівські „Крила" здобули першу перемогу весняного сезону над сербською дружиною „Ютс" вислідом 2:0. Стрільцями воріт були: Надзікевич з карного і Бахір. Ця цінна перемога пересунула „Крила" з п'ятого на третє місце Вищої Дивізії. „Крила" мають досі 5:7 точок і 6:6 воріт. „Леви" займають друге місце в таблиці з точками 6:4 і відношенням воріт 7:4.

В суботу, 29-го травня відбулися в Шикаго товариські змагання „Левів" з клівлендським УАСК-ом „Львів", в яких „Леви" вийшли легко переможцями з рахунком 5:0. Ворота для „Левів" здобули: Буш 2, Стахровський, Козій і Януш з карного.

Петро Головатий

* *

„УКРАЇНА" ТОРОНТО БЕЗ ВТРАЧЕНОЇ ТОЧКИ

Футболісти С. Т. „Україна", Торонто, відбули вже чотири мистецькі гри Національної Ліги, в яких здобули чотири перемоги. В останніх змаганнях „Україна" перемогла 6:0 дружину „Азуррі", яка є резервою СК Італія з професійної ліги. В цих змаганнях підсилив лінію нападу Леонід Довгалюк, який заграв вперше в цьому сезоні. Ворота для „України" здобули: Л. Довгалюк 2, В. Скоцень, Крук, МекКілен. Петерсон по одних. Глядачів 500.

В таблиці гор Національної Ліги веде „Гакоах", який у шести грах здобув чотири перемоги і дві нерішені, які складаються на 10:2 точок і відношення воріт 18:6. На другому місці лише з чотирьома відбутими грами стоїть „Україна", маючи 8:0 точок і відношення воріт 14:2. Дальші місця із меншим числом точок і втраченими точками займають: Гунгарія, Кичинер, Судбури, Португальський СК, Хорватія, Олімпія, Геллас, Абруззі, Азуррі і Віндзор.

Висліди Проф. Футб. Ліги:

Італія — Рома 2:2
Гемилтон — Рома 1:2
Італія — Монтреал 7:1
Італія — Гемилтон 3:3
Торонто Сити — Італія 0:2

Павло Довгалюк, бувший змагун СТ „Україна" Торонто, одержав звільнення і перейшов до „України" в Ошаві. „Україна" в Ошавській Лізі програла перші трое змагань з таким самим вислідом — 0 : 1.

О. Степків

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІГА

Календарець змагань:

Неділя, 20-го червня — о год. 7:40 вечером „Португеза", Бразилія — „Варезе", Італія;

о год. 9:30 вечером „Ню Йоркерс" — „Вест Гем Юнайтед", Англія, на грищі Трайборо Стадіону в Ню Йорку.

Середа, 23-го червня — о год. 8:30 вечером „Варезе", Італія — „Вест Гем Юнайтед", Англія, на грищі Трайборо Стадіону в Ню Йорку.

Показник МФЛіги

Стан із 14-го червня:

	Точки	Ворота
Ню Йоркерс	6:2	8:7
Мюнхен 1860	4:6	6:8
Варезе	2:2	3:2
Вес Гем	2:2	3:3
Португеза	3:4	7:7

Висліди минулого тижня:

Варезе — Мюнхен 1860 2:0
Ню Йоркерс — Варезе 2:1
Португеза — Мюнхен 1860 4:2

В середу, 9-го червня, в присутності всього 3 589 глядачів започаткували італійці гри у МФЛізі перемогою 2:0 над німцями, які досі вважались кандидатами на першуліню. Змагання були гострі і не грішили високим рівнем футболу. Обидвоє воріт стрілили італійські оборонці. „Варезе" займає у найвищій лізі Італії 12-те місце на 18 дружин, при чому ця дружина є новиком в цій клясі і ледве в ній вдержалася.

В неділю, 13-го червня, 5 679 глядачів на просторому Трайборо Стадіоні в Ню Йорку були свідками нової несподіванки дружини „Ню Йоркерс". Жертвою впали італійці, які повели дуже слабу гру, нічим не кращу, від пересічних місцевих дружин. Автором обидвох воріт для місцевої дружини був Гавфілд.

Бразилійська „Португеза" здобула з німцями перші дві точки і наче пробудилася з цій зустрічі із сну, в якому перебувала двоє попередніх змагань. Все таки темперамент бразилійців і тверда гра німців довели до бійки на грищі між змагунами, що й значно попсувало попис бразилійської техніки володіння м'ячем.

САНТОС — МІЛЯНО 1:1

Футбольні змагання про які мріють любителі цього спорту в Европі і Південній Америці, притягнули на Трайборо Стадіон в п'ятницю, 11-го червня понад 25 000 осіб, а декілька тисяч не вмістилися на стадіоні. Цілі змагання пройшли у живому темпі і були показом футболу високої кляси. Краще технічне опанування м'яча у бразилійців, в яких бракувало Пеле і кількох других репрезентантів країни, рівноважили італійці щадністю. Обидві сторони вели обережну гру, вдержуючи по п'ять, а то й сім змагунів в оборонних формаціях. Сантос виїхав після цих змагань в турне по Европі, а Міляно було в Ню Йорку по дорозі в турне по Південній Америці.

Парк української культури у Філядельфії

В минулому році у Філядельфії на Академії присвяченій голодові на Україні, виступав представник Сити Голу. На вступі він заявив, що небагато знають про голод на Україні і нічого не може про це сказати. Зате йому відомо, що Міська Рада погодилася затримати Український Центр на вул. Френклін, там, де перші імігранти почали будувати своє українське національне життя і установи.

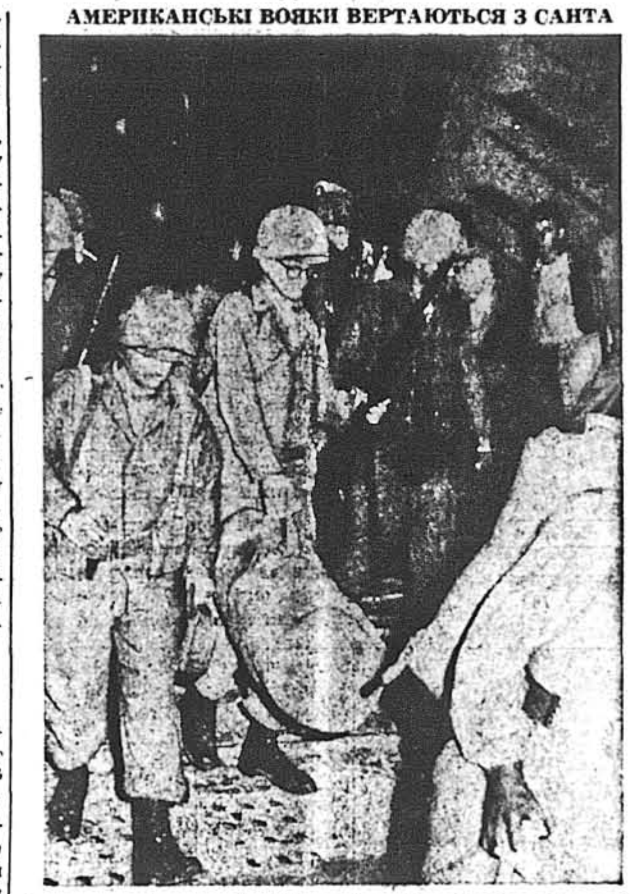
Доповідач хвалився, що вже створений „Український Комітет має в пляні побудувати за $3 000 000 модерний Клюб і різного роду бизнесові підприємства.

На мою скромну думку було б добре, щоб у Філядельфії постав Парк української культури. Маю на увазі площу, яку місто відступило Українській Громаді. Там повинен стати будинок Української Культури, а в будинку повинні бути приміщені твори наших письменників і поетів, українські архіви, скульптури, мистецькі твори і все те, що можна зібрати з української культури. Згодом в парку могли б стати статуї наших поетів і героїв. Такий будинок і впорядкування парку не повинні коштувати великих сум, а чужинці напевно мали би нагоду пізнати нашу культуру і тоді не було б таких парадоксів і плутанини як тепер нераз буває.

Втримання парку і будинку коштувало б один мільйон. Ті гроші можна зібрати з принагідних імпрез а також при парку повинен бути ресторан і крамниця з українською книжкою, різьбою та вишивкою, яка б давала доходи.

Іван Дзівак

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ ВЕРТАЮТЬСЯ З САНТА

Американські вояки 1-го батальйону 6-ої бриґади і 2-ої дивізії морської піхоти висаджуються в порті Морґед Сити в Північній Кароляйні після повороту із Санта Домінґо, куди вони були вислані під час кризи в тій республіці на Карібському морі.

Оперу „Запорожець за Дунаєм" поставлено в Сиракюзах англійською мовою

(Закінчення зі стор. 1-ої)

зуміванням та найкраще із усіх акторів відіграв відомий український бас з Ню Йорку — Андрій Добрянський. На осінь ц. р. він підписав вже контракт з Метрополітен Непенел Опера Ко. в Ню Йорку. Як актор і співак, він в однаковій мірі неперевершений, що й відмітила місцева мистецька критика, підкреслюючи його великі вальори голосу та акторські здібності. Захоплена публіка раділа великим успіхом українського актора - співака і спонтанно нагороджувала його оплесками.

Ролю Оксани виконувала сопрано Емма Ріта Массаро, вправді здержано, однак не менш успішно. Раніше вона співала в „Кавалерія Рустікана", „Кармен" та головну ролю в „Лучія ді Ламмермоор", крім того Массаро грала ролю мами в дитячій опері „Гансел енд Гретел". Моріс Бек, дуже талановитий артист виступав, як молодий козак Андрій.

Ролю султана дуже добре грав відомий український баритон, диригент місцевого чоловічого хору „Сурма", Зенон Мягкий, а Леніта МекКалум, яка цього сезону грала жінку-пірата в „Пірати із Пензас", виступала в „Запорожці" як орієнтальна співачка з групою гаремних танцювальниць. Селі - Агу, турецького чиновника зі султанового почету, виконував Фредерик Малоф, а 10-літній Адріян Логуш виступав як турецький хлопець Гасан; Джан Р. Шерман — як Ібрагім-Алі Імам, а Джан Дувал — як старий козак.

Численна танцювальна група місцевого осередку СУМА, під вмілим керівництвом заслуженого громадського діяча Івана Цігуляка, дала кілька українських танців, за дуже добре виконання яких публіка нагороджувала їх довгими і бурхливими оплесками, і про що місцеві критики висловилися дуже прихильно. Оркестрою керував з великою дозою мистецького хисту і зрозуміння д-р Н. Гвалілло. Прекрасні сценічні декорації та частину строїв було визичено в Клівленді, Огайо, від хору ім. Т. Шевченка, де недавно поставлено „Запорожця" українською мовою.

Сиракюзька преса відмітила цю постановку „Запорожця" англійською мовою довшими рецензіями, переважно об'єктивними, хоч і не обійшлось без зайвих перекручень. Нав'язуючи до виступу Андрія Добрянського, один часопис писав: „він співав тасмничим, повним тоном, що так притаманний росіянам, однак зумів уникнути сильніших тонів, зокрема в голосніших партіях там, де інші недомагали".

Великим ентузіязмом і подвижником ідеї поставлення „Запорожця" англійською мовою, переважно неукраїнськими мистецькими силами та керівництвом, був п. Тарас Логуш, власник будівельної фірми, що й виконував функцію менажера цілої постановки, за що йому належить велика частина кредиту за успіх. Хоч і не без власних критиків, все таки успіх цієї імпрези ще раз доказує, що й цим способом можна популяризувати українську справу.

ВУЛЬКАНИ І ЗАСТИГЛА МАГМА

Спеціяльний кореспондент „Молоді України" (часопис з 28 травня) бештає керівників Дніпропетровського обласного комсомолу: „Надто живуча ще серед них пристрасть до безцільного кипіння. Дивишся: клекоче такий товариш, наче Везувій. Вульканічною лявою пруть з нього ідеї та заклики. А підеш в організацію — побачиш застиглу магму письмових циркулярів, що надійно закріпилися у швидкозшивачах."

М'ЯСО І ЯЙЦЯ — ДЕРЖАВІ

Птахофарма, побудована у Моспіному (Донеччина), — інформує аґенція РАТАУ, — передала до крамниць перші партії курчат, десятки тисяч яєць.

Коли птахофарма працюватиме на повну потужність, то даватиме державі дві з половиною тисячі центнерів дієтичного м'яса та 20 мільйонів яєць на рік.

ЯК ЗВАРИТИ ОБІД

„Молодь України" з 28 травня, пишучи, що „відпочинок — наснага на працю, каже:

„Але зважмо ось на що: кожна домашня господиня особливо сільська, знає як важко, зокрема влітку, зварити обід. Дим, чад, спека"...

ТАРЗАН, ч. 5 452. Павіяни атакують!

— Мусимо бути обережні, — перестерігав мавполюд, — бо вартовий павіянів незабаром заалярмує цілу череду!

Зараз чути було цілу серію голосного і зворушливого ричання...

І десятки розлючених мандрілів атакували з-поза гір!